www.glos.live

GAZETA POLAKÓW W REPUBLICE CZESKIEJ

Głos

Pismo ukazuje się we wtorki i piątki

Wtorek
11 października 2022
nr 78 (LXXVII)
cena: 13 kč

WIADOMOŚCI
LEGITYMACJE SZKOLNE WRĘCZONE
STR. 2-3

WEEKEND W REGIONIE
»STRYKÓWKA« PALCE LIZAĆ
STR. 4

KULTURA
MUZYCZNA OFENSYWA Z »GŁOSEM« STR. 5

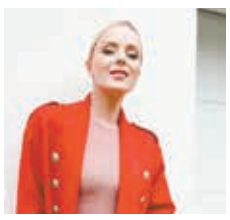

Utrzymanie domów PZKO – to jest wyzwanie!

Nowe technologie, zmiany źródeł ogrzewania, obniżanie temperatury w obiektach – miejscowe koła PZKO podejmują różne starania, by poradzić sobie z rosnącymi kosztami utrzymania swoich domów. – Problem z kosztami utrzymania na pewno będzie. Wszyscy sobie z tego zdają sprawę. Obawiamy się tej zimy – przyznaje Janusz Wałoszek, prezes MK PZKO w Karwinie-Frysztacie.

Łukasz Klimaniec

Podwyżki cen prądu, energii i gazu przekładają się na wysokie koszty utrzymania. Nie trzeba być ekspertem, by stwierdzić, że nadchodząca zima będzie niezwykle trudna. Przed wielkim wyznaniem stoją zwłaszcza miejscowe koła PZKO, które muszą utrzymać – niemałe w wielu przypadkach – obiekty. Jednym z największych i najbardziej okazałych w regionie jest Kasowy – Dom PZKO w Mostach k. Jabłonkowa.

– Jak sobie poradzimy z tą sytuacją? O tym jeszcze za wcześnie mówić. A trzeba sobie poradzić z sumą ćwierć miliona koron, bo na taką kwotę mamy zaliczkowane faktury na gaz i prąd. Nie wliczając wody i opłat za ścieki – przyznaje Andrzej Niedoba, prezes MK PZKO w Mostach k. Jabłonkowa. Biorąc pod uwagę wszystkie koszty, mosteckie koło potrzebuje 300 tys. koron rocznie, by przetrwać.

– Od 20 lat gmina pomaga organizacjom, które są w posiadaniu takich budynków. Na ten cel otrzymujemy połowę tego, co musimy zapłacić. Resztę musimy sami sobie wypracować – zaznacza Andrzej Niedoba.

Koszty energii są wliczane do ceny wynajmu obiektu. Wówczas firma, która organizuje w Kasowym imprezę, pokrywa opłaty za czas, w którym korzysta z obiektu. Im więcej imprez, tym lepiej. Nie można jednak podnosić cen w nieskończoność. Zdaniem Andrzeja Niedoby rozwiązaniem jest wykorzystywanie nowoczesnych technologii przy ogrzewaniu obiektów. Dzięki temu w łatwy sposób, nawet za pośrednictwem telefonu komórkowego, można regulować temperaturę w pomieszczeniach.

● **Janusz Wałoszek, prezes MK PZKO w Karwinie-Frysztacie, w kuchni Domu Polskiego PZKO. W obiekcie jeszcze w tym roku zostanie założona pompa ciepła.** Fot. ŁUKASZ KLIMANIEC

– To prowadzi do dużych oszczędności. Widzę, kto jest w lokalu i gdzie można wyłączyć ogrzewanie. Jednym przyciśnięciem palca na telefonie mogę obniżyć temperaturę na przykład z 20 na 16 stopni – tłumaczy.

Po nowoczesne rozwiązania i optymalizowanie zużycia energii sięgają w Karwinie-Frysztacie. Janusz Wałoszek, prezes MK PZKO, oznajmia, że koło podpisało umowę w sprawie założenia pompy ciepła, która ma zostać zamontowana jeszcze w tym roku.

– Zobaczymy, jak się sprawdzi. Chcemy, żeby to źródło zapewniło podstawowe ogrzewanie obiektu. Jak będzie trzeba podwyższyć temperaturę, to wykorzystamy ogrzewanie gazowe – wyjaśnia. – Do tej pory płaciliśmy około 20-25 tys. koron rocznie za prąd. Koszty gazu to około 40 tys. koron. Przy obecnych cenach to będzie już grubo ponad 150 tys. koron rocznie – ocenia.

Kłopot z komercyjnym wynajmowaniem Domu Polskiego PZKO w Karwinie-Frysztacie jest taki, że obiekt jest bazą dla trzech kół PZKO – korzystają z niego Karwina-Frysztat, Darków i Stare Miasto.

– Musimy dzielić się akcjami, które organizujemy w Domu Polskim PZKO. Wiele terminów już jest zajętych na przedsięwzięcia, które każde koło chce zorganizować. Choć były tu wesela czy inne imprezy komercyjne – przyznaje Wałoszek. Zastanawia się, czy podniesienie kosztów wynajmu obiektu o ceny energii i ogrzewania nie wpłynie na popyt – czy jeśli przyjdzie zapłacić więcej za zorganizowanie imprezy we frysztackim Domu Polskim PZKO, znajdą się na to chętni? – Problem z kosztami utrzymania na pewno będzie. Wszyscy sobie z tego zdają sprawę. Obawiamy się tej zimy. Obniżyliśmy już temperaturę bazową, którą tu będziemy utrzymywać – przyznaje.

Na znaczne obniżenie temperatury lub całkowite wyłączenie ogrzewania nie można sobie pozwolić jednak w dużych obiektach, które dopiero co zostały odnowione.

– Nie możemy przestać ogrzewać, bo zniszczylibyśmy wszystko, co do tej pory zrobiliśmy – wskazuje Renata Szkucik, prezes MK PZKO w Lesznej Dolnej, gdzie okazały budynek przeszedł dużą modernizację. Koszt ogrzewania tego obiektu to 80 tys. koron rocznie. – I to z wielkim oszczędzaniem, bo naprawdę staramy się oszczędzać – podkreśla Szkucik.

Przypomina, że w ubiegłą zimę ogrzewanie obiektu było ustawione na 16 stopni Celsjusza. A to niewiele, zwłaszcza gdy prowadzone są prace. Były lata, kiedy ustawiano piec na 8 stopni, ale to okazało się za mało, bo gdy przed planowaną imprezą trzeba było ogrzać dom, trzeba było to zrobić odpowiednio wcześniej podwyższając temperaturę, co generowało większe koszty.

– Nie tędy droga. Musi być co najmniej 16 stopni. Możliwe na przykład, że będziemy musieli zdecydować się na utrzymanie temperatury 20 stopni. Na szczęście są organizowane imprezy, z których może uda się uzyskać jakiś dochód – uważa.

W stosunkowo dobrej sytuacji są koła, których domy PZKO są własnością gminy. Tak jest na przykład w Piotrowicach.

– Budynek PZKO należy do majątku gminy, która zagwarantowała sobie energię i gaz na następne dwa lata, więc na ten czas jesteśmy bezpieczni i nie powinniśmy doświadczać wzrostu cen, jakie są w chwili obecnej na rynku – przyznaje Adam Michalski z MK PZKO w Piotrowicach, gdzie roczne opłaty za energię i gaz to około 20 tys. koron. – Staramy się pokryć koszty z eksploatacją domu PZKO przez wynajem obiektu na różne imprezy. Wraz z gminą organizujemy na przykład bal czesko-polski. Prócz tego wynajmujemy go na imprezy okolicznościowe, uroczystości rodzinne, wesela. Średnio dwa, trzy razy w miesiącu – wyjaśnia. ◢

ZDANIEM... Janusza Bittmara

bittmar@glos.live

Są gwiazdy i gwiazdeczki. Na niebie i w życiu. Iga Świątek swoją świetną postawą w ostrawskim turnieju AGEL Open pokazała, że można być najlepszą tenisistką świata, a zarazem osobą skromną, z poczuciem humoru i wrażliwością społeczną. Na korcie, gdzie trwa zacięta walka o każdą piłeczkę, tego nie widać. Iga potrafi się wściec, rozmawiać z sędziami, a nawet zwracać z apelem do widzów, żeby kibicowali godnie i nie przeszkadzali zawodniczkom w chwilach skupienia. Na przykład podczas wprowadzania piłki do gry, kiedy nawet najmniejszy szum na trybunie może wpłynąć negatywnie na koncentrację. Tak mają wszyscy ambitni sportowcy, którzy znają swoją wartość i wierzą, że jeśli czegoś w życiu gorąco pragną, to cały wszechświat sprzyja im potajemnie. Żeby zdać sobie z tego sprawę, niekoniecznie trzeba przeczytać „Alchemika" Paulo Coelho. Wystarczy zaufać intuicji. Książki oraz muzyka są niemniej światem, w którym Iga zanurza się na całego poza kortem. Zdradziła, że Led Zeppelin i AC/DC to jej ulubione nuty. Kto by pomyślał, że 21-letnia dziewczyna w wolnych chwilach słucha właśnie muzyki rockowej lat 70. ubiegłego wieku? Miałem okazję wręczyć jej w Ostrawie ekslibris wykonany specjalnie dla niej przez zaolziańskiego artystę Zbigniewa Kubeczkę. Najpierw był szok (co było widać na zdjęciu zamieszczonym w piątkowym numerze gazety), ale zaskoczenie szybko prysło. Zapamiętam na długo ten blask w jej oczach i słowa, że „już nie może się doczekać, kiedy zapozna się w hotelu bliżej z zawartością tego podarunku". Naturalność to cecha, która wyróżnia Igę Świątek w tłumie zmanierowanych często tenisistek. Najpiękniejszy gest normalności Iga zrobiła jednak po przegranym finałowym meczu z Barborą Krejčíkową. Całą nagrodę finansową za udział w turnieju przekazała bowiem na rzecz organizacji wspierającej osoby zmagające się z chorobami psychicznymi. Wielki szacunek, pani Igo. ◢

CYTAT NA DZIŚ

Jana Černochowa,

minister obrony RC,

o groźbie rosyjskich akcji sabotażowych

●●●

Celem Rosji jest osłabianie przemysłu zbrojeniowego w krajach, które pomagają Ukrainie. To nie może zostać bez reakcji, dlatego myślę, że naszym obowiązkiem jest wzmocnienie ochrony obiektów

W OBIEKTYWIE »GŁOSU«

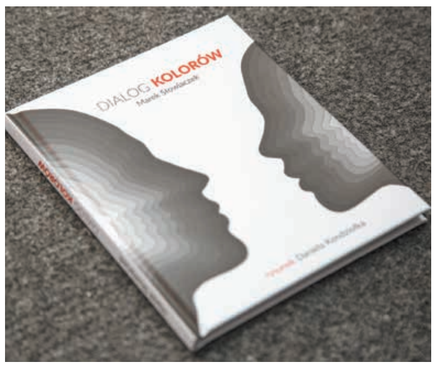

● **W czwartek 13 bm. o godz. 16.30 odbędzie się w kawiarni „Avion" w Czeskim Cieszynie promocja tomiku poezji Marka Słowiaczka „Dialog kolorów" z rysunkami Danieli Kondziołki. „Dialog kolorów" jest trzecią pozycją książkową Słowiaczka. Na miejscu można będzie nabyć zarówno nowy tomik, jak i poprzednie publikacje autora.** (dc)

Fot. NORBERT DĄBKOWSKI

DZIŚ...

11

października 2022

Imieniny obchodzą: Aldona, Brunon
Wschód słońca: 6.53
Zachód słońca: 17.52
Do końca roku: 81 dni
(Nie)typowe święta: Dzień Wychodzenia z Szafy, Dzień Dziewczyny
Przysłowia: „Październik spoczynku nie chce dać, każe orać, każe siać"

JUTRO...

12

października 2022

Imieniny obchodzą: Maksymilian, Witold
Wschód słońca: 6.54
Zachód słońca: 17.50
Do końca roku: 80 dni
(Nie)typowe święta: Dzień Bezpiecznego Komputera, Międzynarodowy Dzień Reumatyzmu
Przysłowia: „Gdy październik ostro trzyma, zwykle potem ostra zima"

POJUTRZE...

13

października 2022

Imieniny obchodzą: Edward, Teofil
Wschód słońca: 6.56
Zachód słońca: 17.47
Do końca roku: 79 dni
(Nie)typowe święta: Dzień Dawcy Szpiku, Dzień Bez Stanika
Przysłowie: „W Edwarda jesień twarda"

POGODA

wtorek

dzień: 13 do 16°C
noc: 12 do 9°C
wiatr: 2-4 m/s

środa

dzień: 10 do 13°C
noc: 9 do 5°C
wiatr: 1-2 m/s

czwartek

dzień: 11 do 16°C
noc: 10 do 7°C
wiatr: 1-2 m/s

Legitymacje szkolne wręczone

Uczniowie Szkoły Podstawowej z Polskim Językiem Nauczania w Suchej Górnej otrzymali wczoraj polskie legitymacje szkolne. Dzięki nim będą mogli korzystać z takich samych przywilejów jak ich rówieśnicy w Polsce. Dokumenty trafią także do innych polskich szkół na Zaolziu.

Danuta Chlup

● **Uczniowie klasy pierwszej z legitymacjami i upominkami. Z lewej konsul Stanisław Bogowski, z prawej konsul generalna Izabella Wołłejko-Chwastowicz i przedstawiciel Kongresu Polaków Michał Przywara.** Fot. DANUTA CHLUP

Legitymacje szkolne wręczyli 80 górnosuskim uczniom konsul generalna RP w Ostrawie Izabella Wołłejko-Chwastowicz, konsul Stanisław Bogowski oraz przedstawiciel Kongresu Polaków w RC Michał Przywara. To właśnie Kongres zainicjował kampanię na rzecz legitymacji szkolnych i zmobilizował rodziców do składania wniosków, przygotowując dla nich gotowe druki. Prócz legitymacji dzieci otrzymały od Konsulatu książki.

– Legitymacja uczniowska to dokument potwierdzający przywileje szkół podstawowych w Polsce oraz uczniów szkół polonijnych i polskich na całym świecie. Jest też dokumentem potwierdzającym zniżki we wszystkich instytucjach w Polsce. Wy jesteście uprzywilejowani podwójnie: zasadami obowiązującymi w Republice Czeskiej, ale również w Rzeczypospolitej Polskiej. Bez problemu możecie korzystać z wszystkich ulg i przywilejów, które są przyznawane polskim uczniom. To taka nagroda dla was za to, że musicie się uczyć dwóch języków, co nie jest łatwe – zwróciła się do uczniów konsul generalna. Podkreśliła, że to także forma pomocy finansowej dla rodziców, którzy zdecydowali się edukować dzieci w szkołach z polskim językiem nauczania.

Jakie zniżki z legitymacją?

Polska legitymacja szkolna uprawnia dzieci i młodzież do ukończenia 18. roku życia do 37-procentowej zniżki na jednorazowe przejazdy publicznym transportem kolejowym w Polsce, 49-procentowej zniżki przy przejazdach publicznym transportem kolejowym i autobusowym na podstawie biletów miesięcznych, do ulgowych biletów wstępu do muzeów i parków narodowych.

– Kongres Polaków cieszy się z tego, że jest taki odzew w terenie na legitymacje. Zapewniamy, że co roku będziemy powtarzali takie akcje. Oczywiście cały czas można składać wnioski. Legitymacja jest ważna na okres jednego roku szkolnego, do końca sierpnia. Co roku trzeba ją odnawiać – powiedział Przywara.

Wołłejko-Chwastowicz podkreśliła, że górnosuska szkoła została wybrana do uroczystego wręczenia legitymacji, ponieważ z tej placówki wpłynęło najwięcej wniosków. Prócz tego jedna z małych szkół zostanie zaproszona na uroczystość rozdania do Konsulatu. Do pozostałych placówek legitymacje zostaną wysłane. Aby uczniowie danej szkoły mogli otrzymać legitymacje, jej dyrekcja musi corocznie aktualizować swoje dane w bazie szkół polonijnych ORPEG.

Legitymacje szkolne były już wręczane w 2016 roku, kiedy to po nowelizacji odpowiedniej ustawy uzyskały do nich prawo dzieci uczęszczające do szkół polonijnych na całym świecie. W następnych latach zainteresowanie spadło. Dlatego Kongres Polaków wszczął kampanię na rzecz legitymacji szkolnych, które są m.in. zachętą dla rodziców, aby wraz z dziećmi jeździli do Polski i poznawali ten kraj.

– Nasza szkoła od lat wspiera podtrzymywanie kontaktów z Polską i polskością nie tylko przez to, że mamy korzenie rodzinne. Zachęcamy także naszych rodziców, aby zwiedzali z dziećmi Polskę, podróżowali po Polsce, poznali ją nie tylko z opowiadań, ale z własnego doświadczenia. A te legitymacje im to ułatwiają – powiedziała dyrektorka górnosuskiej podstawówki Monika Pláškowa. ◢

DZIEJE SIĘ W REGIONIE

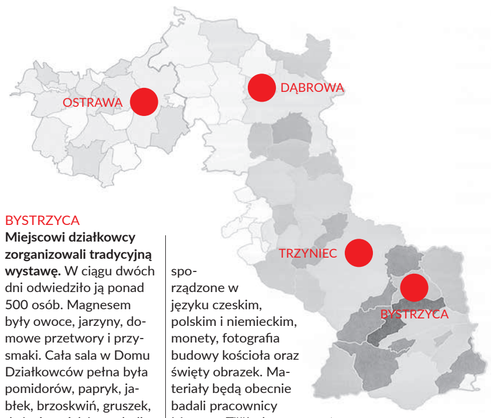

BYSTRZYCA

Miejscowi działkowcy zorganizowali tradycyjną wystawę. W ciągu dwóch dni odwiedziło ją ponad 500 osób. Magnesem były owoce, jarzyny, domowe przetwory i przysmaki. Cała sala w Domu Działkowców pełna była pomidorów, papryk, jabłek, brzoskwiń, gruszek, dyń, ziemniaków, cebuli, marchwi i innych darów ziemi. Częścią wystawy były także aranżacje kwiatowe. Działkowcy ocenili sezon jako udany. **(dc)**

DĄBROWA

W ramach remontu kościoła parafialnego pw. św. Jadwigi otwarto we wrześniu skrytkę znajdującą się w wieży kościelnej. Ks. proboszcz Martin Pastrňák wraz z wójt Dášą Murycową wyjęli tubus, który następnie został otwarty w sali sesyjnej ratusza w obecności przedstawicieli Rady Gminy, parafii i firm budowlanych. W środku znajdowały się materiały piśmienne z 1898 roku spor-ządzone w języku czeskim, polskim i niemieckim, monety, fotografia budowy kościoła oraz święty obrazek. Materiały będą obecnie badali pracownicy Muzeum Těšínska w Czeskim Cieszynie. **(dc)**

OSTRAWA

Policjanci uratowali życie 46-letniemu mężczyźnie. Na komendę policji zadzwoniła kobieta i zgłosiła śmierć mężczyzny na wózku inwalidzkim na chodniku przy ul. Głównej w Porubie. Funkcjonariusze, którzy przybyli na miejsce, faktycznie znaleźli mężczyznę, który wyglądał na zmarłego. Pomimo to zdjęli go z wózka i rozpoczęli reanimację, której nie przerwali aż do momentu przyjazdu ratowników medycznych. Wspólnymi siłami udało się wznowić funkcje życiowe poszkodowanego. Następnie został przewieziony do szpitala. **(dc)**

TRZYNIEC

102. urodziny obchodziła mieszkanka Osówek Pavla Šulákowa. Staruszce złożyły życzenia m.in. prezydent miasta Věra Palkovská i kierowniczka Wydziału Opieki Społecznej Magistratu Jana Klusowa. Solenizantka jest nadal w stosunkowo dobrej kondycji, cieszy się dziewięcioma wnukami i 19 prawnukami. Jej receptą na długowieczność jest ruch i praca. Zdradziła, że czasem lubi wypić trochę słodkiego likieru. **(dc)**

W SKRÓCIE...

Fot. NORBERT DĄBKOWSKI

Młodzież z białymi kredkami

Uczniowie i uczennice trzecich klas Polskiego Gimnazjum im. Juliusza Słowackiego w Czeskim Cieszynie biorą udział w rozpoczętej właśnie akcji charytatywnej „Biała kredka". Podzieleni w pary kwestowali wczoraj na ulicach Czeskiego Cieszyna, Trzyńca i Ostrawy. Redakcję „Głosu" odwiedziły Karolina Droździk, Kamila Wróbel, Alicja Iwanuszek i Hanna Klus z klasy 3b.

– Zbieramy na rzecz osób niewidomych. Zgłosiliśmy się do udziału w tej akcji, bo uważamy, że to fajna spawa i możemy jakoś pomóc – mówiła Karolina Droździk. – Mamy białe kredki, które dostaliśmy w pakiecie od organizatorów akcji. Za każde 30 koron można otrzymać jedną kredkę – wyjaśniła Alicja Iwanuszek.

Za pieniądze zebrane w ramach akcji „Biała kredka" zostaną sfinansowane m.in. ćwiczenia chodzenia z białą laską, szkolenia psów-przewodników dla osób niewidomych, szkolenia komputerowe dla osób niewidomych oraz możliwość zatrudnienia osób niedowidzących. Akcja „Biała kredka" jest organizowana przez Organizację Osób Niewidomych i Niedowidzących w Republice Czeskiej (SONS ČR, z. s.). W tym roku odbywa się w dniach 10-12 października. **(klm)**

●●●

Nawet się nie wzniósł

Skomplikowanych manewrów wymagała niedzielna interwencja służb ratowniczych na stoku Jaworowego. Jej celem było dotarcie do rannego paralotniarza i przetransportowanie go do najbliższego szpitala.

Nieszczęśliwe zdarzenie miało miejsce przed godz. 15.00, kiedy 49-letni obcokrajowiec zaraz przy starcie paralotni spadł ze szczytu góry na ziemię i turlał się w dół. Pierwszej pomocy udzielili mu członkowie beskidzkiego Górskiego Pogotowia Ratunkowego. Nie byli jednak w stanie po stromym zboczu przewieźć go do doliny. Dlatego wezwali śmigłowiec ostrawskiego pogotowia medycznego. Najpierw przy pomocy dźwigu pokładowego spuszczono do poszkodowanego lekarza, który stwierdził u pacjenta obrażenia głowy i obojczyka. Następnie śmigłowiec wyniósł rannego na szczyt góry, by stamtąd móc go wreszcie bezpiecznie przewieźć do szpitala w Trzyńcu-Sośnie. **(sch)**

Zachęcają do podpisania petycji

Władze Suchej Górnej opowiadają się przeciwko budowie obwodnicy Hawierzowa, która będzie miała negatywny wpływ na tę miejscowość. Na oficjalnym facebookowym profilu gminy zachęcają mieszkańców do podpisania petycji. Arkusze umieszczono w pięciu miejscach: w sekretariacie Urzędu Gminy, w Urzędzie Budowlanym, w bibliotece, a także w restauracjach w Domu Robotniczym, „Na Kopečku" oraz w Stajni „Václav" na Paszówce. Popularnemu ośrodkowi jeździeckiemu obwodnica bezpośrednio zagraża.

Argumenty przeciwko nowej drodze przytoczył na pierwszej stronie wrześniowego gminnego „Informatora" członek zarządu gminy Marian Weiser. Zwrócił uwagę na fakt, że budowa oraz późniejszy ruch na obwodnicy negatywnie wpłyną na gęsto zabudowaną, spokojną część Suchej Górnej. Droga przetnie Wielki Las, który jest ulubionym miejscem spacerów mieszkańców. Wspomniał również o zagrożonych pomnicznikach ofiar Tragedii Żywocickiej.

Weiser powołał się ponadto na najnowsze badania natężenia ruchu drogowego, z których wynika, że główne arterie Hawierzowa, którym obwodnica miałaby ulżyć, nie są obciążone transportem w większym stopniu niż ronda w Suchej Górnej.

Samorządowiec uznaje potrzebę nowych rozwiązań komunikacyjnych na dużym rondzie koło dworca kolejowego, które ulżyłyby sytuacji przy wjeździe do Hawierzowa.

– Trzeba jednak postawić sobie pytanie, czy wyeliminowanie ruchu z Hawierzowa nie oznacza jedynie jego przesunięcia do sąsiednich miejscowości, zniszczenia lasu, sadów owocowych i zabrania ziemi uprawnej – argumentuje Weiser w swoim artykule. **(dc)**

Szlabany rozdane

Nad Olzą zakończyło się święto teatru. Największym powodzeniem wśród publiczności 31. Międzynarodowego Festiwalu „Bez Granic" cieszyła się sztuka praskiego Divadla Pod Palmovkou „294 statečných" w reż. Tomáša Dianiški. Nagrodzono ją jednym z – w tym roku aż czterech – „Złamanych Szlabanów". Pozostałe przyznało międzynarodowe jury.

Ostatnim przedstawieniem festiwalu, który odbywał się od 1 do 8 października w Cieszynie i Czeskim Cieszynie, był właśnie fikcyjno-dokumentalny spektakl poświęcony „najbardziej bohaterskiemu wydarzeniu w dziejach Czechosłowacji" – zamachowi na Reinharda Heydricha, protektora Czech i Moraw w czasie II wojny światowej. Jak czytamy w oficjalnym opisie tej sztuki wystawionej w Teatrze im. Adama Mickiewicza, jest to „sarkastyczne, szydercze przedstawienie przypominające sceniczny komiks". Kombinacja niepoprawnego humoru, cierpienia i odrobiny patosu „294 statečných" przypadła do gustu widzom, którzy w głosowaniu internetowym przydzielali spektaklom oceny od 0 do 5. Praska ekipa uzyskała średnią 4,89, zdobywającym tym samym „Złamany Szlaban – Nagrodę Publiczności".

Palmovka, której długoletnim dyrektorem był obecny szef Teatru Cieszyńskiego w Czeskim Cieszynie Petr Kracik, uzyskała ponadto „Złamany Szlaban" w kategorii teatrów, dla których podstawą inscenizacji jest literatura. Nagroda w tej kategorii powędrowała też do Warszawy – ex aequo otrzymał ją Teatr Dramatyczny za „Sztukę intonacji" Tadeusza Słobodzianka.

Międzynarodowe jury w składzie Dorota Buchwald (PL), Karel Král (CZ), Miron Pukan (SK) zadecydowało, że w tym roku festiwalowe nagrody będą przyznawane w sumie w trzech kategoriach. I tak w kategorii teatrów, w których lalki są równorzędnymi aktorami i bohaterami „Złamany Szlaban" powędrował do Pragi do Teatru Buchty a loutky za przedstawienie „R.U.R." na motywach dramatu Karla Čapka. Z kolei w kategorii teatrów przekraczających granice gatunków nagrodę otrzymało Divadlo Husa na provázku z Brna za „Gadžové jdou do nebe" Jiřiego Havelki z zespołem.

– Dziękujemy wszystkim widzom i aktorom za wspaniałą atmosferę, jaką udało nam się razem stworzyć bez granic na polsko-czeskiej granicy. Tegoroczna edycja potwierdza, że nic nie zastąpi żywej kultury – powiedziała dyrektor organizacyjna festiwalu Petra Slováček-Rypienowa.

Nagrody mają charakter honorowy. Festiwal „Bez Granic" to sztandarowa impreza stowarzyszenia Solidarność Polsko-Czesko-Słowacka, które organizuje ją wraz z czeskocieszyńskim stowarzyszeniem Człowiek na Granicy. **(szb)**

Moje spojrzenie za Olzę

Wiersze, prace plastyczne wykonane dowolną techniką, kolaże zdjęć oraz inne artystyczne wyrazy poświęcone tematyce Zaolzia, kopalni, śladów polskości i dziedzictwa kulturowego na Zaolziu można przesyłać na konkurs „Moje spojrzenie za Olzę", jaki organizuje Fundacja Świetlik z Bydgoszczy. Organizatorzy czekają na zgłoszenia do 17 października.

Ten konkurs to jedno z działań związanych z Zaolziem, jakie podejmuje Fundacja Świetlik. W ramach projektu „Historia za Olzą" jej członkowie w tegoroczne wakacje sprzątali i dokumentowali stan oraz liczbę polskich nagrobków na cmentarzach w regionie, m.in. w Ligotce Kameralnej oraz w Karwinie-Kopalniach. Teraz zapraszają mieszkańców Zaolzia – młodzież, nauczycieli, szkolne koła, a także osoby starsze do udziału w konkursie pod tytułem „Moje spojrzenie za Olzę".

Można przesłać wiersze, prace plastyczne wykonane dowolną techniką, kolaże zdjęć oraz inne artystyczne wyrazy poświęcone tematyce Zaolzia, kopalni, śladów polskości i dziedzictwa kulturowego na Zaolziu. – Nagrody czekają na wszystkich – zachęcają organizatorzy. Przesłane prace utworzą prezentację wirtualną „Moje spojrzenie za Olzę". Termin nadsyłania mija 17 października. Prace konkursowe można przesyłać ze zdjęciem w dowolnym formacie na adres e-mailowy: fundacjaswietlik@wp.pl, poprzez Facebooka (facebook.com/fundacjaswietlik) lub Messengera. **(klm)**

»Strykówka« palce lizać!

Stryki muszą być chrupiące. I takie właśnie były te, które w sobotnie popołudnie 8 października w Domu PZKO w Piotrowicach usmażył (według własnej receptury) Adam Michalski w trakcie „Strykówki" zorganizowanej przez piotrowickie koło.

• Takie smaczne stryki tylko w Piotrowicach! Na zdjęciu Jolanta Janusz z kolejną porcją stryków dla gości.

• Smażeniem pysznych stryków zajął się Adam Michalski.
Zdjęcia: ŁUKASZ KLIMANIEC

Łukasz Klimaniec

Strykówka to nasza tradycyjna impreza, którą organizowali już nasi dziadkowie, rodzice, a teraz my ją kontynuujemy – wyjaśniła Jolanta Janusz, wiceprezes MK PZKO w Piotrowicach. – To spotkanie odbywa się jesienią, kiedy jest już po wykopkach i są świeże ziemniaki. Obieramy je i smażymy stryki. A przy okazji wspólnie spędzamy czas w miłej atmosferze – dodała.

Ziemniaki i jajka na sobotnią okazję piotrowickie koło otrzymało od sponsora Pawła Kondziołki z Zawady, a smażeniem pysznych stryków zajął się Adam Michalski, który przyrządzał je według własnej receptury. Ma w tym wprawę i zna się na tym, jak mało kto.

– Dobre stryki robi się zwłaszcza z miłością i sercem. No i trzeba mieć specjalną recepturę. Wszystkie składniki to domowe produkty. Podstawą są oczywiście dobre ziemniaki, mąka, sól, jajka, majeranek, czosnek i kminek – wyjaśnił podkreślając, że stryki muszą być chrupiące.

Gościom piotrowickiej imprezy stryki bardzo smakowały. Niektórzy dopytywali Adama Michalskiego o sposób ich przyrządzania, ilość i rodzaj używanej mąki, a także olej, jakiego użył do smażenia. Spotkaniu towarzyszyły śpiewy piosenek przy akordeonowym akompaniamencie Otmara Zolicha i miło spędzony czas przy kawie i herbacie.

„Strykówka" była kolejnym wydarzeniem organizowanym w tym roku przez piotrowickie koło. Wcześniej odbyły się tu spotkania z okazji Dnia Kobiet oraz duża impreza z okazji Dnia Matki i Dnia Dziecka z udziałem Stowarzyszenia Aktywnego Seniora w Zebrzydowicach. Wystąpił wówczas Chór „Hejnał-Echo", tancerze Gliwickiej Szkoły Tańca (Helena Karolczyk i Seweryn Adamczyk) oraz wokaliści Barbara Janusz i Adam Swaczyna. MK PZKO w Piotrowicach gościło też uczestników Rajdu Kolarskiego Szlakiem Walk Powstańców I Powstania Śląskiego, którzy w Piotrowicach finiszowali. W piotrowickim kole planują, że w przyszłym roku znajdą się chętni z grona członków MK PZKO, którzy pojadą w tym rajdzie.

Najbliższą dużą imprezą w Piotrowicach będzie planowane na 4 grudnia spotkanie przedświąteczne. Gwiazdą wieczoru będzie grupa Glayzy. – Ten koncert był planowany trzy lata temu, ale pandemia pokrzyżowała nam plany. Jesteśmy dobrej myśli, że tym razem wszystko się uda. Zapraszamy serdecznie – podkreśliła Jolanta Janusz. W planach koła jest także stworzenie imprezy, która byłaby okazją do spotkania i zabawy dla członków miejscowych kół PZKO z najbliższej okolicy.

Miód pitny? To stara polska tradycja

Jak powstaje miód pitny, jak długo leżakuje, czym różni się od mioduli i czy... boli po nim głowa – o tym można było usłyszeć w Domu PZKO w Lesznej Dolnej podczas spotkania w ramach Dni Polskich organizowanych przez Kongres Polaków w RC. Marcin Jaros, właściciel Pasieki Jaros w Łazisku, opowiadał o miodach pitnych, a prelekcja połączona była z degustacją jego wyrobów.

Trwające od czwartku 6 października Dni Polskie organizowane przez Kongres Polaków w RC swój finał miały w niedzielę 9 października w Lesznej Dolnej. Spotkanie w Domu PZKO poświęcone miodom pitnym połączone z ich degustacją zapowiadało się atrakcyjnie.

– Nie tylko koncertami człowiek żyje, więc szukaliśmy innych pomysłów na urozmaicenie tegorocznej edycji Dni Polskich. Okazuje się, że wdzięcznym tematem jest polska gastronomia, a temat miodów pitnych od razu został przez organizatorów dobrze przyjęty – wyjaśnił Chrystian Heczko z Centrum Polskiego.

Tematykę miodów pitnych przybliżył Marcin Jaros, właściciel Pasieki Jaros w Łazisku, w centralnej Polsce (województwo łódzkie). Założony w 1978 r. zakład wyrabiający miody pitne przejął po swoim ojcu w 2000 r., gdy skończył studia na Politechnice Łódzkiej. Ukończył specjalizację, podczas której uczył się, jak radzić sobie z procesem fermentacji i został zawodowym miodosytnikiem. Firma rodzinna początkowo zajmowała się hodowlą pszczół i przetwórstwem produktów pszczelarskich, a od 1991 r. produkuje miody pitne w oparciu o staropolskie tradycje i receptury.

• Marcin Jaros, właściciel Pasieki Jaros w Łazisku, przywiózł do Lesznej Dolnej kilka rodzajów swoich wyrobów. Fot. ŁUKASZ KLIMANIEC

– Miód pitny to napój alkoholowy uzyskany ze zmieszania miodu z wodą i poddany procesowi fermentacji. Robi się go jak wino czy piwo, ale surowcem jest miód pszczeli. Miodula to z kolei nalewka na pszczelim miodzie, czyli alkohol zmieszany z miodem – wyjaśnił Marcin Jaros. – Historia miodu pitnego jest starsza, niż wina. Na terenach dzisiejszej Grecji i Włoch najpierw istniały miody pitne. Winogrona zaczęto hodować później. Pszczoły były od zawsze, ludzie podbierali im miód tworząc ten napój. To co nazywano ambrozją, napojem bogów, to był właśnie miód pitny. Tak mówi historia – wyjaśniał.

Zwrócił uwagę, że kraje, gdzie klimat sprzyjał uprawie winorośli, postawiły na produkcję wina, natomiast tam, gdzie nie było takich warunków, skoncentrowano się na miodzie. Dlatego w Polsce rozwinęło się bartnictwo i hodowla pszczół, a w przeszłości każdy dwór szlachecki wyrabiał własny trunek.

– Dziś miody pitne robi się właściwie wszędzie, gdzie są pszczoły. Znam miodosytników z Południowej Afryki, Australii, Nowej Zelandii – opowiadał. Wyjaśnił, że według polskiej zasady nazewnictwo rodzaju miodu pitnego pochodzi od proporcji miodu i wody. Nazwa trójniak bierze się stąd, że mieszana jest jedna część miodu z dwoma częściami wody. – Razem daje nam to trzy części, stąd trójniak – wyjaśnił.

Trójniaki są trunkami o 13-procentowej zawartości alkoholu, dwójniaki i półtoraki są mocniejsze, mają 16 procent. Bazą do zrobienia miodu pitnego jest miód wielokwiatowy, który jest najpopularniejszym miodem w Polsce. W wyrabianym przez siebie trójniaku dodaje także trochę miodu gryczanego i soku z czarnego bzu. Całość zostaje zmieszana i poddana procesowi fermentacji, który zajmuje około dwóch tygodni. Następnie taki miód czeka minimum rok leżakowania. Po tym czasie staje się klarowny i gotowy do picia.

Gość spotkania w Lesznej Dolnej wskazywał także na różnice między trójniakiem, dwójniakiem, a półtorakiem charakteryzując ich sposób produkcji i czas leżakowania. – Dawna literatura wskazywała, że miód powinien leżakować kilkadziesiąt lat. Przy dwójniakach mówiono o 50 latach, a przy półtorakach nawet o 80 latach. Współcześnie jednak nie leżakuje się tak długo. Miody pitne, które produkujemy, leżakują około czterech lat. Najkrócej trójniaki, najdłużej dwójniak i półtorak – wyjaśnił.

Uczestnicy spotkania mogli skosztować każdy z omawianych przez niego miodów pitnych (także owocowych – malinowych i jabłkowych) i samemu wyrobić sobie o nich zdanie. **(klm)**

Muzyczna ofensywa z »Głosem«

Halina Mlynkova, Kombii, Piotr Cugowski, Patrycja Markowska, Muniek oraz Leszek Możdżer – tych artystów nie trzeba nikomu przedstawiać. Aż trudno uwierzyć, że wszyscy wystąpią w ciągu kilku najbliższych tygodni w Teatrze im. Adama Mickiewicza w Cieszynie. Mamy dobrą wiadomość dla czytelników „Głosu" – na każdy z koncertów będzie można u nas otrzymać bilety. Wystarczy przyłączyć się do zabawy.

• Halina Mlynkova wystąpi 29 października w Cieszynie. Fot. mat. prasowe

Tomasz Wolff

Muzyczny maraton rozpocznie się w drugiej połowie października koncertami Kombii oraz Mlynkovej, a zakończy w pierwszy piątek i sobotę grudnia występami wirtuoza pianina, kompozytora, Leszka Możdżera. Zapowiada się ciekawie, bo Muniek, czyli lider kultowego T.Love pojawi się na scenie z przyjaciółmi, a obok Patrycji Markowskiej ma się pojawić jej ojciec Grzegorz. I – jeśli wierzyć jego organizatorom – będzie to jeden z jego ostatnich występów w długiej karierze muzycznej.

Mlynkova pojawi się w dobrze jej znanym Cieszynie z repertuarem „Film(l)ove". Widzowie usłyszą popularne polskie utwory filmowe w nowych interpretacjach, między innymi „Dwa serduszka", zapowiadające album mający się ukazać jesienią tego roku.

– Która to już droga w moim życiu... Tym razem zabieram was do świata wyjątkowych polskich utworów, które „gdzieś już kiedyś słyszeliście". Tak naprawdę to pełne emocji, ludzkich losów i miłości historie zawarte w tekstach. Trochę, jak historia mojego życia, z której wyszedłby niezły film... i to właśnie film jest wspólnym mianownikiem tych opowieści. Moja muzyka ma wiele twarzy. Mam nadzieję, że i to oblicze przemówi do waszych serc i spotkamy się na zaplanowanej przez nas wyjątkowej trasie koncertowej – powiedziała artystka przed wyruszeniem w trasę koncertową.

Występ Haliny Mlynkovej w Teatrze im. Adama Mickiewicza odbędzie się 29 października o godzinie 19.00. Bilety można kupić między innymi pod tymi linkami: http://bilety.teatr.cieszyn.pl/buy/default/spectacle/653, ebilet.pl, biletomat.pl.

Jeszcze wcześniej, bo w sobotę 22 października, w teatrze wystąpi z programem „The Best Of – akustycznie" grupa Kombii.

Pytanie konkursowe

W 2011 pani Halina była trenerką jednej z drużyn uczestniczących w telewizyjnym show. Ze swoją muzyczną ekipą ćwiczyła w Cieszynie. Proszę podać, o jaki program chodzi i gdzie był emitowany? Zasady są proste – kto pierwszy udzieli prawidłowej odpowiedzi, może liczyć na podwójne zaproszenie ufundowane przez organizatora koncertu.
Piszcie na adres wolff@glos.live. Ze zwycięzcą skontaktujemy się drogą elektroniczną.

Pierwsi harcerze działali w Orłowej

1. Drużyna Harcerska im. Tadeusza Rejtana w Orłowej została założona przy miejscowym Polskim Gimnazjum Realnym im. Juliusza Słowackiego w roku szkolnym 1912/1913 jako pierwsza drużyna skautowa na Śląsku Cieszyńskim. O tym, jak jej losy potoczyły się dalej, opowiada wystawa, którą można zwiedzać do 18 bm. w siedzibie Kongresu Polaków przy ul. Grabińskiej w Czeskim Cieszynie.

– Harcerstwo w swoim zaraniu było formą wychowania młodzieży opartą na ruchu skautowym, który na ziemiach polskich był ściśle związany z ideą niepodległości państwa polskiego. Zakładaniu drużyn Skauta przyświecało dążenie do rozwijania sił fizycznych młodzieży i pielęgnowanie takich zasad żołnierskich, jak karność, dyscyplina, odwaga i patriotyzm – przybliża autor wystawy, pracownik Ośrodka Dokumentacyjnego Kongresu Polaków w RC Marian Steffek, dodając, że najprężniejszy ośrodek polskiego skautingu znajdował się we Lwowie, gdzie wydawano również pismo „Skaut".

„Skauta" zaprenumerowała również działająca przy orłowskim gimnazjum „Czytelnia uczniów", założona jesienią 1912 roku przez profesora placówki Romana Pollaka. Wiosną następnego roku zaczęto natomiast organizować pierwsze zbiórki, ćwiczenia skautowe, a później wycieczki. Ich przebieg został szczegółowo udokumentowany w Księdze Skautowej, której fragmenty znajdują się na wystawie. Sprzed ponad stu lat pochodzą również oryginalne zdjęcia z podejmowanych wypraw, szczególnie z tej, która w dniach 7-21 lipca 1914 roku prowadziła na Spisz, a w pięć lat później została opisana w książce Romana Pollaka pt. „Wyprawa skautów śląskich przez Orawę i Tatry na Spisz".

• Wystawa jest czynna w siedzibie Kongresu Polaków do 18 bm.
Fot. BEATA SCHÖNWALD

Dopiero co rozpoczętą działalność drużyny przerwał wybuch I wojny światowej. W 1916 roku jej członkowie wznowili pracę, angażując się później również w obronę Śląska Cieszyńskiego w okresie konfliktu czesko-polskiego, który zakończył się tragicznym podziałem w 1920 roku. Na Zaolziu ruch harcerski oficjalnie odrodził się dopiero w 1924 roku po powstaniu Harcerstwa Polskiego w Czechosłowacji i aż do wybuchu II wojny światowej orłowscy harcerze prowadzili bogatą działalność, uczestnicząc m.in. w imprezach organizowanych przez HPC oraz w międzynarodowych zlotach harcerskich. Fotografie zamieszczone na wystawie potwierdzają ich udział m.in. w I Zlocie HPC w Czeskim Cieszynie w 1926 roku, w trzy lata później w II Narodowym Zlocie Harcerzy w Poznaniu i III Światowym Zlocie Skautów w Arrowe Park w Birkenhead w Wielkiej Brytanii, I Zlocie Skautów Słowiańskich w Pradze w 1931 roku, Jubileuszowym Zlocie ZHP w Spale w 1935 roku i kilku innych.

– Po przyłączeniu Zaolzia do Polski w październiku 1938 roku 1. Drużyna Harcerska im. Tadeusza Rejtana w Orłowej, podobnie jak inne drużyny HPC, weszła w skład Chorągwi Śląskiej ZHP w Katowicach – informuje Marian Steffek, dodając, że w czasie okupacji niemieckiej w latach 1939-1945 orłowscy harcerze walczyli o wolną i niepodległą Polskę, byli więzieni w obozach koncentracyjnych, ginęli w czasie egzekucji. Okres po II wojnie światowej też nie dawał polskiemu harcerstwu szans na dalszy rozwój. Władze czechosłowackie nie zezwoliły bowiem na wznowienie działalności żadnej z przedwojennych polskich organizacji na Zaolziu. W 1947 roku Harcerstwo Polskie w Czechosłowacji zostało co prawda reaktywowane jako sekcja Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej i w Polskim Gimnazjum Realnym im. Juliusza Słowackiego w Orłowej mogła działać drużyna harcerska. Nie nosiła już jednak imienia Tadeusza Rejtana. Kres jej pracy położył 1951 rok, kiedy działające przy polskich szkołach drużyny harcerskie zostały przekształcone w oddziały czechosłowackiego „Pioniera".

Materiały wykorzystane na wystawie pochodzą z własnych zbiorów Ośrodka Dokumentacyjnego Kongresu Polaków. Marian Steffek ma nadzieję, że uda się je pokazać również w Polskim Gimnazjum i Szkole Podstawowej z Polskim Językiem Nauczania w Czeskim Cieszynie.

Projekt został zrealizowany ze środków Konsulatu Generalnego RP w Ostrawie, Województwa Morawsko-Śląskiego i Ministerstwa Kultury RC. **(sch)**

NASZE RODY /136/

Michael Morys-Twarowski

Olszakowie

W Elektronicznym Słowniku Biograficznym Śląska Cieszyńskiego znajduje się dziesięć biogramów przedstawicieli rodu Olszaków: ośmiu pochodzących z linii z Szonowa oraz dwóch z linii z Suchej Górnej.

● Wacław Olszak, lekarz, burmistrz Karwiny. Fot. Wikimedia Commons

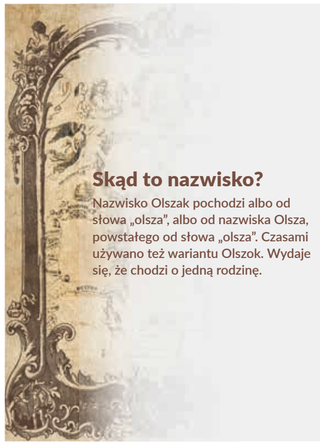

Skąd to nazwisko?

Nazwisko Olszak pochodzi albo od słowa „olsza", albo od nazwiska Olsza, powstałego od słowa „olsza". Czasami używano też wariantu Olszok. Wydaje się, że chodzi o jedną rodzinę.

Skąd ten ród?

Olszak to dość popularne polskie nazwisko, według bazy prowadzonej przez Instytut Języka Polskiego Polskiej Akademii Nauk zdecydowanie najwięcej Olszaków (prawie tysiąc) mieszka współcześnie w województwie lubelskim. Jednak, mając na uwadze etymologię nazwiska, można przyjąć, że na Śląsku Cieszyńskim ukształtowało się niezależnie od innych ziem polskich – a zatem Olszakowie mieszkali tutaj „od początku", czyli zapewne od XVI wieku.

Gdzie doczytać?

- Józef Golec, Stefania Bojda: „Słownik biograficzny ziemi cieszyńskiej. T. 1-3". Cieszyn 1993-1998 (biogramy kilku przedstawicieli rodu).
- Jerzy Klistała: Duchowni. Ofiary niemieckiego zniewolenia. Kraków 2019 (biogramy ks. Henryka Olszaka, ur. w Szonowie, i ks. Józef Olszaka, ur. w Suchej Górnej).

Przypuszczalnie protoplastą linii Olszaków z Szonowa był Michał Olszak (2 poł. XVIII w.), żonaty z Heleną Nowak. Można ostrożnie zakładać, że ślub brali w parafii w Szonowie. Metryki są zachowane od schyłku XVII wieku, ale indeksy prowadzono dopiero dla okresu od końca XVIII wieku. Tak więc zainteresowanych początkami szonowskich Olszaków czeka żmudne przedzieranie się przez księgi metrykalne strona po stronie.

Synem Michała był Franciszek (ur. 1787), który w 1807 roku poślubił 19-letnią Annę z domu Bernacik, wdowę po chałupniku Wacławie Tomisie. W wieku Anny ksiądz nie popełnił pomyłki. Po raz pierwszy Anna wyszła za mąż w 1804 roku, ale Wacław Tomis zmarł już w grudniu 1805 roku, będąc jedną z wielu ofiar epidemii tyfusu, w tym czasie dziesiątkującej mieszkańców Księstwa Cieszyńskiego.

Wójt Kończyc Wielkich koło Ostrawy

Jednym z synów Franciszka Olszaka był Andrzej (ur. 1823), zagrodnik w Szonowie nr 66. W 1849 roku ożenił się z Joanną Niezgodą, z którą doczekał się licznego potomstwa, w tym syna Józefa (1850-1934). Ten ostatni mieszkał w Kończycach Wielkich koło Ostrawy, a w 1877 roku poślubił Franciszkę Mikeskę, córkę tamtejszego chałupnika. W latach 1905-1914 był przełożonym gminy. Kończyce Wielkie były miejscowością czeską (według spisu z 1900 roku język czeski jako codzienny deklarowało ponad 90% mieszkańców), nic więc dziwnego, że Józef Olszak w 1905 roku współorganizował wiec czeski we Frydku.

O tyle warto wspomnieć o Józefie, bo jego stryjeczni bracia byli Polakami, a jednemu z nich przyszło za to zapłacić najwyższą cenę.

Wacław Olszak i jego synowie

Innym synem Franciszka Olszaka był Wacław (1828-1899), posiadający grunt w rodzinnym Szonowie. W 1851 roku poślubił Marię Pasterniak (Pastyrniak), z tego małżeństwa pochodzili: Józef (ur. 1852), Jan (1853-1936), martwo urodzony syn (1855), Antoni (1857-1940), Anna (1859-1929), Maria (ur. 1860), Teresa (1862-1865), Karol (1864-1922), Teresa (1866-1867), Wacław (1868-1939) i Franciszek (1873-1875).

Spośród synów Wacława Olszaka, najstarszy Józef w 1877 roku poślubił Franciszkę Urbanek z domu Różańską, wdowę po „półsiedlaku" w Marklowicach Dolnych

Jan (1853-1936) pozostał w Szonowie, w księgach metrykalnych występuje jako właściciel gruntu chałupniczego oznaczonego numerem 229. W 1881 roku ożenił się z Marią Pawlitą. Z tego małżeństwa pochodzili: Antoni (1882-1882), Maria (ur. 1883), Alojzja (ur. 1885), Henryk (1887-1940), ksiądz, proboszcz w Trzyńcu, zamordowany w niemieckim obozie Mauthausen, Franciszek (1889-1969), farmaceuta, burmistrz Skoczowa, Antonia (ur. 1891), Karol (ur. 1894) i Jan (ur. 1897).

Antoni (1857-1940) w 1882 roku w Ołomuńcu przyjął święcenia kapłańskie. Był proboszczem kolejno w Wędryni, Strumieniu i Cieszynie. Popierał polski ruch narodowy, składał się na Macierz Szkolną Księstwa Cieszyńskiego.

Karol (1864-1922), podobnie jak starszy brat, wybrał stan kapłański. W 1890 roku w Ołomuńcu przyjął święcenia kapłańskie. Początkowo był wikarym w Strumieniu, później w Jabłonkowie, gdzie prezesował Czytelni Katolicko-Ludowej. W 1895 roku został proboszczem w Kończycach Wielkich (dawny powiat frysztacki, obecnie powiat cieszyński). Po zakończeniu I wojny światowej zasłużył się przy budowie tamtejszego schroniska dla inwalidów, które otrzymało imię Cezarego Hallera. Jak pisano we wspomnieniu pośmiertnym na łamach „Gwiazdki Cieszyńskiej", „osobiście był ks. Karol Olszak człowiekiem bardzo miłym, uczynnym, wyrozumiałym i niezwykle ofiarnym. Wiele naszych oświatowych, kulturalnych i humanitarnych stowarzyszeń zawdzięcza mu niejeden hojny datek, złożony w tajemnicy, by nie wiedziała lewica, co daje prawica".

O Wacławie (1868-1939), najsłynniejszym z rodzeństwa, napisano najwięcej. Lekarz, burmistrz Karwiny, działacz społeczny i narodowy, zakatowany przez niemieckich okupantów. W 1902 roku ożenił się z Marią Krus, córką kupca z Dobrej, z którą miał synów Wacława, Feliksa i Antoniego oraz córkę Marię.

Linia z Suchej Górnej

Gdyby powstała książka o dziejach rodu Olszaków, to sporo miejsca należałoby poświęcić też linii rodu mieszkającej w Suchej Górnej. Wywodzili się z niej m.in. Józef Olszak (zm. 1922), chałupnik i robotnik na szybie „Gabriela", wieloletni członek wydziału gminnego (wspomnienie pośmiertne: „Gwiazdka Cieszyńska" 1922 nr 65), Józef Olszak (czasami nazwisko zapisywano w formie Olszok, 1905-1977), ksiądz, więzień niemieckich obozów koncentracyjnych Mauthausen-Gusen i Dachau, oraz Rafał (1900-1978), górnik, autor prac historycznych oraz niepublikowanego pamiętnika (znajduje się w Powiatowym Archiwum Państwowym w Karwinie).

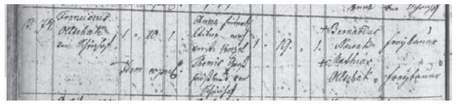

● Metryka ślubu Franciszka Olszaka i Anny, wdowy po Wacławie Tomisie, z 1807 roku (Archiwum Krajowe w Opawie).

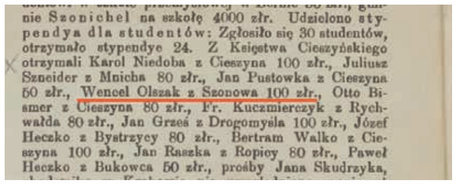

nie Szonichel na szkołę 4000 złr. Udzielono stypendya dla studentów: Zgłosiło się 30 studentów, otrzymało stypendye 24. Z Księstwa Cieszyńskiego otrzymali Karol Niedoba z Cieszyna 100 złr., Juliusz Szneider z Mnicha 80 złr., Jan Pustowka z Cieszyna 50 złr., Wencel Olszak z Szonowa 100 złr., Otto Bismer z Cieszyna 80 złr., Fr. Kuczmierczyk z Rychwałda 80 złr., Jan Grześ z Drogomyśla 100 złr., Józef Heczko z Bystrzycy 80 złr., Bertram Walko z Cieszyna 100 złr., Jan Raszka z Ropicy 80 złr., Paweł Heczko z Bukowca 50 złr., prośby Jana Skudrzyka,

● Informacja o przyznaniu stypendium Wacławowi Olszakowi. Chodzi o późniejszego lekarza i burmistrza Karwiny („Gwiazdka Cieszyńska" 1894, s. 34).

PODZIĘKOWANIE.

Nie będąc w stanie każdemu z osobna złożyć moje serdeczne podziękowanie za licznie ofiarowane wieńce, za okazane mi współczucie i tak świetny udział w pogrzebie mego jedynego i najukochańszego syna

c. i k. jednor. ochotnika plutonowego t. p.

LEONA OLSZAKA,

który za Ojczyznę poległ na polu chwały, ośmielam się tą drogą przesłać moje najszczersze

-Bóg zapłać!-

Przewiel. kapelanowi polowemu ks. Błażejowi z Cieszyna za serdeczne słowa pociechy, Przewiel. OO. Jezuitom z miejscowym Superyorem ks. Stanisławem Mielochem T. J. na czele za rzewnie wypowiedzianą przemowę, dalej Przewiel. ks. Fr. Krzystkowi, proboszczowi w Stonawie, za łaskawy współudział, konduktowi wojskowemu, złożonemu z obu c. k. kadrów rob. kopalń w Karwinie, kapeli wojskowej c. k. 31. p. p. obr. kraj., Stowarzyszeniu weteranów wojskowych, Związkowi obywateli, Towarzystwu śpiewackiemu z Karwiny, oraz chórowi kościelnemu, wszystkim krewnym z blizka i z daleka, wszystkim hrabskim i Austr. górn. i hutn. Tow. Urzędnikom, jak również tysiącom P. T. Publiczności za ostatnią łaskawie okazaną usługę.

Karwina, w lutym 1916.

Eufrozyna Horzinkowa.

● Podziękowania Eufrozyny Horzynkowej (Horzinkowej) za udział w pogrzebie jej syna, Leona Olszaka („Gwiazdka Cieszyńska" 1916 nr 15).

Inne miejscowości

Olszakowie byli dość licznym rodem. U schyłku XIX wieku mieszkali m.in. w Ustroniu. W 1894 roku Leon Olszak został wybrany sekretarzem Towarzystwa Śpiewackiego „Lutnia" w Ustroniu. W 1896 roku w miejscowym kościele katolickim Jerzy Olszak ożenił się z Zuzanną Pietroniec.

W 1916 roku w Karwinie odbył się pogrzeb Leona Olszaka, kupca i właściciela gospody, który rok wcześniej zginął, walcząc w szeregach armii austriackiej z Rosjanami. Jego matka, wdowa Eufrozyna Horzynkowa (Horzinkowa), odnalazła miejsce pochówku jedynaka (pogrzebano go w Horodysku pod Chełmem) i sprowadziła zwłoki do Karwiny. ◢

Co ustalono na szczycie w Pradze

Wysokie ceny energii, wsparcie dla Ukrainy oraz wynikające z tego zawirowania ekonomiczne, to główne tematy nieformalnego szczytu Rady Europejskiej w Pradze.

Beata Schönwald

Dwudniowe spotkanie liderów Unii Europejskiej zakończyło się w piątek. W trakcie rozmów padło wiele propozycji możliwych rozwiązań. Kiedy i w jaki sposób przełożą się one na poziom życia mieszkańców krajów wspólnoty?

Drogie energie. Jak je obniżyć?

W doniesieniach ČTK czytamy, że według czeskiego premiera Petra Fiali, pomysł oddzielenia cen gazu od cen energii elektrycznej zyskuje coraz większe poparcie wśród przywódców krajów unijnych. Szczyt nie przyniósł natomiast zgody w temacie maksymalnej ceny gazu. Za jej wprowadzeniem opowiedziały się m.in. Polska, Francja, Włochy czy Hiszpania. Natomiast Niemcy, Holandia oraz kraje skandynawskie są przeciwne temu rozwiązaniu. Uważają, że limit naruszy zasady funkcjonowania rynku, co w konsekwencji może prowadzić do sytuacji, że zabraknie tego surowca.

– Mam nadzieję, że po zawirowaniach ostatnich miesięcy to, co udało się dzisiaj wydyskutować, prowadzi nas do pozytywnych wniosków, gdzie użyjemy wreszcie potężnej siły Komisji Europejskiej do osiągnięcia maksymalnych cen dotyczących gazu – stwierdził jednak polski premier Mateusz Morawiecki.

Szef rządu kraju nad Wisłą przedstawił również polskie koncepcje na ograniczenie ceny energii na terenie Unii. Jego zdaniem, jedynym instrumentem, który jest całkowicie w ręku Komisji Europejskiej, są uprawnienia do emisji CO_2. To one powodują, że koszt energii jest tak wygórowany. Morawiecki zaznaczył co prawda, że Polska rozumie potrzeby polityki klimatycznej, z drugiej strony jednak cała Europa podlega obecnie ogromnym napięciom w związku z wojną na Ukrainie. – Dla dobra mieszkańców trzeba więc uwolnić wiele uprawnień do emisji CO2. Jest to instrument, który jest bardzo szybko dostępny. Natychmiast wszyscy Polacy mieliby tańszą energię, gdyby Komisja Europejska była w stanie zadziałać – dodał. Innym wyjściem jest administracyjne zamrożenie ceny uprawnień do emisji CO_2 na poziomie 20-30 euro. Warto dodać, że z postulatem uwolnienia uprawnień do emisji CO_2 wystąpił również Petr Fiala.

● Czeski premier Petr Fiala rozmawia z przewodniczącą Parlamentu Europejskiego Robertą Metsolą. Fot. www.vlada.cz

Wiele pomysłów, jedno wspólne rozwiązanie

Zdaniem czeskiego premiera, należy szukać ogólnoeuropejskie rozwiązania, jeśli chodzi o pomoc dla dużych firm, które też muszą stawiać czoła wysokim cenom energii, a które nie sposób wpierać z budżetów poszczególnych państw członkowskich. Jak odnotowała ČTK, przewodnicząca Komisji Europejskiej Ursula von der Leyen zapowiedziała, że kwestie konkretnych rozwiązań uderzających w wysokie ceny energii zostaną omówione w ciągu najbliższych tygodni i zostaną przedstawione krajom członkowskim przed szczytem europejskim, który odbędzie się 20-21 października w Brukseli.

Z kolei według francuskiego prezydenta Emmanuela Macrona, przywódcy 27 krajów unijnych mają 27 różnych sposobów, jak walczyć z drogimi energiami. W Pradze ustalili jednak wspólne działania, które będą opierały się na gwarancjach i pożyczkach, bynajmniej zaś na narodowych subwencjach.

Pomoc dla Ukrainy. Teraz i kiedy wojna się skończy

W czasie praskiego szczytu państwa Unii Europejskiej zadeklarowały wsparcie dla Ukrainy. Zrobiły to przy okazji wideo-przemówienia prezydenta tego kraju Wołodymyra Zełenskiego, który domagał się kolejnych dostaw broni i amunicji. Mając na uwadze zniszczenia, jakie Ukraina ucierpiała i jeszcze ucierpi na skutek agresji rosyjskiej, dyskutowano również o tym, że odbudowanie Ukrainy będzie wymagało poszukiwania nowych źródeł finansowania.

Niemiecki kanclerz Olaf Scholz poinformował, że pod koniec listopada w Berlinie odbędzie się spotkanie, które zajmie się tym tematem. Jego organizatorami będą Niemcy wspólnie z przewodniczącą Komisji Europejskiej. ◢

GROSZ DO GROSZA

Henryka Bittmar

Gospodarka obiegu zamkniętego

Drożeje wszystko lub prawie wszystko. Wzrost płac nie nadąża za postępującą inflacją. Coraz więcej firm nie jest w stanie uporać się ze skutkami galopujących cen energii. Niektóre przedsiębiorstwa i urzędy w obliczu piętrzących się problemów zwalniają pracowników, inne przymierzają się do tego kroku. Nie ma co ukrywać – zapowiedziane przez rząd zamrożenie cen energii na pewno nie jest lekiem na wszystkie trudności związane z pogłębiającym się kryzysem. Większość z nas przecież już odczuwa jego skutki na własnej skórze. Co gorsza, nikt nie zna odpowiedzi na pytanie, co będzie za miesiąc, za rok, za dwa lata... Wiele wskazuje jednak na to, że nieuniknioną będzie zmiana myślenia chociażby o sposobach wykorzystywania zasobów naturalnych oraz o funkcjonowaniu całej gospodarki. Ponieważ ceny najróżniejszych dóbr i usług pną się w górę, oszczędzanie staje się nakazem dnia. Ale to może nie wystarczyć. Już teraz coraz głośniej w Europie i na świecie mówi się o możliwościach, jakie stwarza tzw. model gospodarki cyrkularnej, albo jak kto woli gospodarki obiegu zamkniętego.

●●●

Obecnie cały albo prawie cały przemysł działa w oparciu o tzw. linearny model produkcji i konsumpcji. W skrócie zawrzeć można go w kilku słowach: „Weź (kup), zużyj, wyrzuć". Przedsiębiorstwa wydobywają więc surowce naturalne lub wytwarzają przeróżne materiały, inne coś produkują, jeszcze inne sprzedają owe dobra konsumentom, ci zaś zużyte produkty wyrzucają do śmieci. W efekcie funkcjonowania takiego modelu nasze zasoby naturalne kurczą się coraz szybciej, a ilość wytwarzanych odpadów rośnie. Według statystyk Eurostatu kraje UE wytwarzają na jednego mieszkańca niespełna 5 ton najróżniejszych odpadów rocznie (m.in. budowlanych, przemysłowych, komunalnych itp.). Już siedem lat temu Unia przedstawiła plan działania dotyczący właśnie gospodarki o obiegu zamkniętym. Proponuje się w nim krajom członkowskim wprowadzenie ambitnego modelu cyrkularnego. Zalecenia Unii w tym zakresie z powodzeniem wdrażają już m.in. Holandia i Szkocja.

●●●

W odróżnieniu od gospodarki linearnej gospodarka cyrkularna zakłada, że surowce i produkty pozostaną w obiegu tak długo, jak jest to możliwe, zaś ich wartość będzie utrzymana. W konsekwencji można by wydobywać mniej surowców naturalnych i produkować mniej odpadów. Warto dodać, że model takiej gospodarki opiera się na obiegu znanym nam z otaczającej nas przyrody. W środowisku naturalnym odpady jednych organizmów stają się pożywieniem lub budulcem dla innych. Ideę obiegu zamkniętego wyraża m.in. zasada trzech R (reduce – redukuj, reuse – używaj ponownie i recycle – poddawaj recyklingowi).

●●●

Chociaż w założeniu gospodarka cyrkularna wydaje się rozwiązaniem jak najbardziej logicznym i na czasie, także ona ma nie tylko zalety, ale także wady. Do najważniejszych zalet należy mniejsze zapotrzebowanie na surowce, a co za tym idzie – mniej intensywna ich eksploatacja. Gospodarka obiegu zamkniętego kładzie też duży nacisk na przedłużenie życia produktu finalnego. Innymi słowy – zanim kupimy nową rzecz, starą poddajemy, jeżeli tylko to możliwe, naprawie lub renowacji. Nie wyrzucamy od razu jakiegoś produktu na śmietnik, a próbujemy wymienić zniszczone lub niesprawne części lub wykorzystujemy całość do innych celów (co bynajmniej dziś nie jest u nas sprawą ani prostą, ani oczywistą). Zwolennicy takiej koncepcji próbują coraz częściej lansować model „pay per use", w którym będziemy płacić za korzystanie z danego produktu, a nie za jego posiadanie.

●●●

Przeciwnicy gospodarki cyrkularnej też jednak mają wiele do powiedzenia. Twierdzą na przykład, że upowszechnienie takiego modelu może sprawić, że gospodarka będzie rozwijać się o wiele wolniej, aniżeli tradycyjna, linearna. Ich zdaniem niższe zapotrzebowanie na nowe produkty dla wielu przedsiębiorstw może stać się początkiem końca. Teraz firmy stawiają na innowacyjność i postęp technologiczny. Konsumenci chcą produktów nowych, coraz doskonalszych, coraz nowocześniejszych. Nikt nie marzy o naprawianiu bez końca starej pralki lub przerabianiu niemodnego płaszcza na kamizelkę – utrzymują przeciwnicy gospodarki cyrkularnej i trudno nie przyznać im racji. Tacy już jesteśmy. Kupujemy jakiś nowy sprzęt tylko dlatego, że jest energooszczędny, wydajniejszy czy wygodniejszy w użyciu. Albo kupujemy jakąś rzecz dlatego, że nam się po prostu podoba. Może się zresztą okazać, że wiele materiałów lub produktów ciężko będzie zaprojektować tak, aby zostały spełnione wymogi modelu cyrkularnego. Z pewnością ucierpią na tym gospodarki oparte na taniej sile roboczej, chociażby kraje, w których produkowana jest odzież dla firm oferujących tzw. szybką modę. Inni krytycy takiego modelu gospodarki obawiają się, że jakość wielu produktów okaże się niższa dlatego, że odzyskane z recyklingu surowce będą gorszej jakości. ◢

SPORT

SERWIS PIŁKARSKI: Pavel Vrba zwolniony

Kierownictwo Banika Ostrawa, na czele z właścicielem Václavem Brabcem i nowym dyrektorem sportowym Luďkiem Miklošką, zdecydowało się wczoraj na krok, który wywołał więcej pytań niż odpowiedzi: odwołanie trenera Pavla Vrby. Czternastą drużynę pierwszoligowej tabeli poprowadzą tymczasowo David Oulehla i Jan Baránek.

Janusz Bittmar

FORTUNA LIGA

LIBEREC – OSTRAWA 0:0

CZK: 38. Gebre Selassie (L). **Ostrawa:** Laštůvka – Ndefe, Frydrych, Lischka, Šehić (87. Fleišman) – Kuzmanović (67. Tetour), Kaloč – Cadu, Klíma (67. Tijani), Plavšić – Almási.

Banik, który od 38. minuty zagrał w przewadze liczebnej, nie znalazł recepty na gospodarzy. Dla Ostrawy to piąty zremisowany wyjazdowy mecz w tym sezonie. Pavel Vrba po końcowym gwizdku sędziego przeczuwał już najgorsze… O tym, czy jego odwołanie jest dobrym posunięciem ze strony kierownictwa klubu, przekonamy się niebawem.

W innych meczach 11. kolejki: Hradec Kr. – Teplice 4:1, Brno – Sparta Praga 0:4, Pardubice – Jablonec 1:0, Pilzno – Ml. Bolesław 2:0, Cz. Budziejowice – Zlin 2:2, Slovácko – Bohemians 2:4, Ołomuniec – Slavia Praga 2:0. **Lokaty:** 1. Pilzno 26, 2. Slavia 22, 3. Sparta 20,… 14. Ostrawa 11 pkt. **W następnej kolejce:** Ostrawa – Slovácko (niedz., 15.00).

FNL

KARWINA – OPAWA 1:0

Do przerwy: 0:0. **Bramka:** 90. Ezeh. CZK: 78. Rychlý (O). **Karwina:** Neuman – Mikuš, Soukeník, Šindelář, Žídek – Budínský, Žák – Memić (56. Zedníček), Málek, Rezek (66.Bartl, 82. Rolinek) – Papadopulos (82. Ezeh).

Gola na wagę zwycięstwa zdobył w derbach 18-letni Nigeryjczyk Lucky Ezeh, który do tej pory strzelał bramki wyłącznie dla karwińskiej młodzieżówki. – Pod nieobecność Durosinmiego i Zycha postawiłem na Ezeha i chłopak odwdzięczył mi się z nawiązką – stwierdził trener MFK Tomáš Hejdušek. Piłkarskie derby stały na wysokim poziomie, trzymając w napięciu do ostatnich sekund.

TÁBORSKO – TRZYNIEC 2:1

Do przerwy: 2:0. **Bramki:** 5. Nešpor, 29. Babacar – 84. Strašák. **Trzyniec:** Hasalík – Strašák, Foltyn, Hýbl (71. Tandara), Brak – Habusta – Holík, Kateřiňák (80. Samiec), Gembický (71. Obadal), Szewieczek – Juřena.

Trzyńczanie zagrali bez Jursy, Kani i Omasty, w trakcie meczu walczyli też z „wiatrakami". Obie stracone bramki można zaliczyć do kategorii mocno kontrowersyjnych.

Lokaty: 1. Líšeň 21, 2. Przybram 20, 3. Wyszków 20,… 5. Karwina 19, 13. Trzyniec 12 pkt. **W następnej kolejce:** Trzyniec – Jihlawa (sob., 10.15), Prościejów – Karwina (sob., 15.30).

DYWIZJA F

Karniów – Bogumin 3:1 (25., 38. i 88. Váňa – 86. Pribela), Frensztat p. R. – Hawierzów 1:1 (68. Pyclík – 22. Piękoś), Karwina B – W. Międzyrzecze 4:1 (11. i 77. Cienciala, 25. Marciňa, 55. Durosinmi – 20. Žilinský), Bilowec – Polanka 2:1, Rymarzów – Hlubina 2:0, Opawa B – Břidlična 8:1, N. Jiczyn – Bruntal 4:1. **Lokaty:** 1. Opawa B 20, 2. Karwina B 20, 3. Bilowec 19,… 6. Bogumin 16, 9. Hawierzów 11 pkt.

● Pavel Vrba już nie prowadzi Banika Ostrawa. Fot. fcb.cz

M. WOJEWÓDZTWA

Slavia Orłowa – P. Polom 7:1 (Renta 3, Jatagandzidis 3, Hanusek – Schlossarek), Cz. Cieszyn – Haj 3:0 (D. Maceček 2, Byrtus), Oldrzyszów – Datynie D. 0:1 (Cileček), Bolatice – Herzmanice 1:3, Rzepiszcze – Koberzyce 3:1, Beneszów D. – Wracimów 2:5, Jakubczowice – Bruszperk 4:1, Petřvald n. M. – Wrzesina 0:0. **Lokaty:** 1. Rzepiszcze 28, 2. Petřvald n. M. 26, 3. Cz. Cieszyn 25,… 9. Sl. Orłowa 13, 11. Datynie D. 12 pkt.

IA KLASA – gr. B

Bystrzyca – Stonawa 0:3 (Šiška, Staško, Hejda), Śmiłowice – L. Piotrowice 2:0 (Vlachovič, Przyczko), Libhošť – Jabłonków 3:2 (dla gości: Hajnik, Martynek), Sucha G. – St. Miasto 4:1 (Kubjat 3, Štromp – Kaulinec), Dobratice – Olbrachcice 3:3 (dla gości: Chumchal 2, Dorozlo), Raszkowice – Ticha 6:3, Czeladna – Luczina 0:2. **Lokaty:** 1. Stonawa 24, 2. Śmiłowice 18, 3. St. Miasto 18 pkt.

IB KLASA – gr. C

Wierzniowice – Dobra 2:1, Oldrzychowice – Nydek 5:0, Liskowiec – Gnojnik 1:1, Baszka – B. Orłowa 5:2, Pietwałd – Sedliszcze 1:0, Żuków G. – I. Piotrowice 6:1, Wędrynia – Dziećmorowice 2:0. **Lokaty:** 1. Oldrzychowice 22, 2. Sedliszcze 18, 3. Pietwałd 17 pkt.

MP KARWIŃSKIEGO

G. Hawierzów – Lutynia D. 1:0, Sucha Górna B – G. Błędowice 3:1, Łąki – Cierlicko 2022 1:1, Sj Pietwałd – Dąbrowa 1:2, V. Bogumin – Hawierzów B 7:2. **Lokaty:** 1. Cierlicko 2022 19, 2. Sn Hawierzów 18, 3. Sj Pietwałd 16 pkt.

MP FRYDEK-MISTEK

Nawsie – Noszowice 6:3, Bukowiec – Janowice 0:1, Piosek – Niebory 0:2, Hukwaldy – Śmiłowice B 1:1, Wojkowice – Gródek 6:2, Prżno – Milików 3:1, Mosty k. J. – Toszonowice 2:1, Metylowice – Chlebowice 5:1. **Lokaty:** 1. Niebory 33, 2. Janowice 24, 3. Prżno 22 pkt.

NA TAFLI MALOWANE

TIPSPORT EKSTRALIGA

TRZYNIEC – LITWINÓW 4:1

Tercje: 3:0, 0:0, 1:1. **Bramki i asysty:** 2. M. Daňo (Jaroměřský), 6. M. Daňo, 8. M. Daňo (A. Nestrašil, J. Jeřábek), 51. L. Hudáček (Voženílek, Chmielewski) – 59. Zdráhal (Jaks, Zile). **Trzyniec:** Mazanec – Marinčin, M. Doudera, J. Jeřábek, Čukste, Jaroměřský, Zahradníček – Martin Růžička, Marcinko, Voženílek – M. Daňo, L. Hudáček, A. Nestrašil – Hrehorčák, Miloš Roman, Chmielewski – Kurovský, Dravecký, Svačina.

Niedzielny ekstraligowy mecz w Werk Arenie ustawił szybki hat trick Marko Dani. Aż trudno w to uwierzyć, ale Stalownicy dopiero w 9. kolejce sięgnęli po pierwsze zwycięstwo na własnym stadionie. – Cieszę się z hat tricka, ale najważniejsze, że wygraliśmy. To budujące trzy punkty – stwierdził bohater spotkania, Marko Daňo.

CZESKIE BUDZIEJOWICE – WITKOWICE 2:3 (k)

Tercje: 0:1, 2:1, 0:0 – 0:0 – 0:1. **Bramki i asysty:** 32. Gulaš (Šenkeřík, Dzierkals), 34. Gulaš – 17. Kalus (Lindberg, Fridrich), 40. Krieger (Bukarts, Lakatoš), dec. karny Bukarts. **Witkowice:** Stezka – J. Mikuš, Prčík, Koch, Raskob, Gewiese, L. Kovář, J. Stehlík – Dej, Marosz, Lakatoš – Bukarts, Krieger, R. Toman – Fridrich, Lindberg, M. Kalus – Lednický, Chlán, Maciaś.

Zacięty pojedynek dobrnął do karnych, w których drugi punkt wystrzelił gościom Roberts Bukarts, trafiając szczęśliwie ponad parkanami bramkarza. – Gdyby nie bramkarz Stezka, już po pierwszej tercji można było spakować walizki – ocenił wygraną trener Witkowic Miloš Holaň.

Lokaty: 1. Pardubice 18, 2. Liberec 17, 3. Ml. Bolesław 16,… 5. Witkowice 16, 10. Trzyniec 11 pkt. **W następnej kolejce:** Trzyniec – Pilzno (piątek, 17.00), K. Wary – Witkowice (17.30). **(jb)**

● Pod bramką Litwinowa bohater spotkania, Marko Daňo. Fot. hcocelari

Jesteśmy zdecydowanym faworytem grupy, po mundialu będzie to trzeba udowodnić

Jerzy Dudek, były bramkarz polskiej kadry oraz FC Liverpool, skomentował wyniki losowania grup eliminacyjnych piłkarskich ME. Polacy powalczą o awans z Czechami, Albanią, Mołdawią i Wyspami Owczymi

Najlepszy finał w sezonie!

Niedzielne święto tenisa w Ostrawie, czyli polsko-czeski finał turnieju WTA 500 AGEL Open, zakończyło się zwycięstwem reprezentantki gospodarzy, Barbory Krejčíkowej, 5:7, 7:6, 6:3. Finalistka Iga Świątek pogratulowała rywalce zwycięstwa, nie kryjąc łez wzruszenia w ogniu polskich oklasków na trybunach.

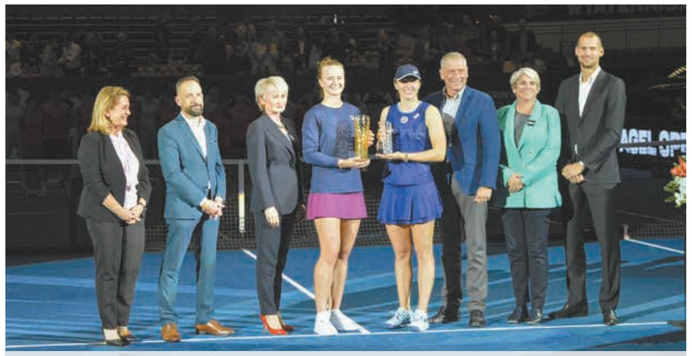

● Uroczyste zakończenie turnieju. Świątek i Krejčíkowa nie kryły łez wzruszenia. Fot. JANUSZ BITTMAR

Janusz Bittmar

Brak mi słów, co tu się działo – powiedziała na gorąco Świątek, nagradzana nieustannymi oklaskami z trybun. – Gratuluję zwycięstwa Barborze, zagrała rewelacyjnie – dodała Polka. – A ja z kolei dziękuję Idze za świetny spektakl, za tę rewelacyjną atmosferę, którą stworzyli na trybunach jej rodacy – zaznaczyła triumfatorka turnieju, Barbora Krejčíkowa.

Na korcie w Ostravar Arenie spotkały się w niedzielę dwie ostatnie zwyciężczynie wielkoszlemowego French Open. Iga Świątek przystępowała do meczu w roli faworytki i w pierwszym secie wywiązała się z tego zadania, ale w dużych męczarniach. Polka prowadziła już 5:2, ale jej rywalka popisała się znakomitą serią uderzeń i w efekcie odrobiła straty. Ostatecznie jednak Świątek zachowała na korcie więcej zimnej krwi wygrywając inauguracyjnego seta 7:5.

Obie zawodniczki przeplatały dobre momenty z nieco gorszymi, często wyrzucając piłeczkę w dobrze przygotowanych sytuacjach. Nerwowo było nie tylko na korcie – niektórzy widzowie pomylili bowiem tenis z piłką nożną, okrzykami w nieodpowiednim momencie przytłaczając tenisistki.

Drugi, równie zacięty set, padł łupem Krejčíkowej, która dosłownie „uciekła grabarzowi spod łopaty", wygrywając w heroicznym stylu tie-breaka. Miłośnicy filmów krótkometrażowych mogli poczuć się zawiedzeni również w trzecim, znów bardzo wyrównanym secie, w którym obie zawodniczki pokazały galaktyczny tenis. Mniej błędów popełniła Krejčíkowa, wygrywając kluczową partię 6:3.

– To był chyba najlepszy mecz finałowy, jaki rozegrałam w całym sezonie – powiedziała „Głosowi" Iga Świątek, która pomimo przegranej tryskała pozytywną energią. Można było nawet odnieść wrażenie, że Polka cieszy się z sukcesu reprezentantki gospodarzy i życzy jej tego zwycięstwa przed własną publicznością. Określenie „własna publiczność" w przypadku ostrawskiego turnieju zmieniło jednak nieco znaczenie. 80 procent krzesełek w Ostravar Arenie zajęli bowiem polscy kibice, którzy stworzyli wspaniałą atmosferę protagonistkom na korcie. – Przyjechaliśmy ze stolicy. Iga to nasza bogini tenisa – zdradziła nam Krystyna z Warszawy. – Podróż zajęła nam trzy godziny. Coraz lepiej podróżuje się do Czech z Polski – dodała w luźnej rozmowie z „Głosem".

Krejčíkowa potrzebowała aż trzech godzin i siedemnastu minut, by pokonać liderkę rankingu WTA. Czeszka przerwała wspaniałą passę Polki, która wcześniej wygrała dziesięć meczów z rzędu o tytuł. Przed Igą Świątek teraz dwie najważniejsze imprezy w końcówce sezonu – w San Diego (Świątek włączy się do turnieju w czwartek) i WTA Finals w Fort Worth w dniach 31 października – 7 listopada.

Ambitny plan siatkarek

Fot. PZPS

Siatkarki reprezentacji Polski awansowały do ćwierćfinału mistrzostw świata. Polki przypieczętowały pierwszy po 60 latach awans do najlepszej ósemki pokonując w Łodzi reprezentację Niemiec 3:2. Po raz ostatni polskie siatkarki w ćwierćfinale mistrzostw świata grały w 1962 roku.

W dzisiejszym ćwierćfinale Polki zmierzą się w Gliwicach z zespołem Serbii. Początek batalii o godz. 20.30. Czy biało-czerwone znajdą dziś receptę na obrończynie tytułu? Przypomnijmy, że to już drugie podejście obu zespołów w tych mistrzostwach, w drugiej fazie turnieju siatkarki Serbii bez większych problemów ograły Polki w trzech setach.

– Każdego można pokonać. Czas najwyższy pokonać kogoś tak mocnego. To jest taki przeciwnik, od którego można się dużo nauczyć. To będzie świetne doświadczenie. Może Serbia będzie miała słabszy dzień i my to wykorzystamy. Taki przeciwnik jeszcze bardziej nas naładuje – mówi przyjmująca polskiej kadry Zuzanna Górecka. – Zdecydowanie trudniej się gra pod presją, ale Serbia jest ogromnie doświadczona. One chcą wygrać ten turniej. My nie mamy nic do stracenia. Teoretycznie może jest mniejsze ciśnienie. Cieszymy się, że dalej gramy, nie zwiesimy głowy i będziemy walczyć do samego końca. Polska publiczność jest najlepsza na świecie. Gdzie nie zagramy, to to nas niesie. Mamy za sobą wielką czerwoną ścianę ludzi, którzy skoczą za nami w ogień. **(jb)**

Zadyszka Banika

Piłkarze ręczni Banika Karwina złapali lekką zadyszkę, remisując w meczu 8. kolejki Chance Ligi z zespołem Brna 30:30. Czy Banik przed własną publicznością zlekceważył rywala?

– Zremisowaliśmy przegrane spotkanie. Zmartwił mnie jednak nie tylko wynik, ale też kontuzje kluczowych zawodników – przyznał szkoleniowiec Banika Michal Brůna. Z parkietu zszedł z powodu kontuzji bramkarz Petr Mokroš, jak również obrotowy i kapitan zespołu Jan Užek. **(jb)**

CHANCE EKSTRALIGA

KARWINA – BRNO 30:30

Do przerwy: 13:20. **Karwina:** Galia, Mokroš, Brychlec – Folwarczný, J. Patzel 9, Plaček, Fulnek 4, Užek 7, Pelák, Harabiš 3/1, Skalický, Široký 1, Nantl 1, Ptáčník 5, Krawczuk, Franc.

Lokaty: 1. Pilzno 14, 2. Lowosice 14, 3. Karwina 13 pkt. **W następnej kolejce:** Frydek-Mistek – Karwina (niedz., 18.00).

RETROSKOP

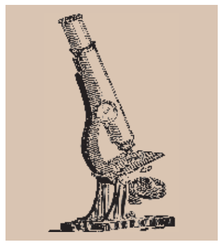

Urodzona we Frysztacie słynna czeska lekkoatletka, Dana Zátopkowa, była bohaterką poprzedniej foto-zagadki w Retroskopie. Pytanie numer 116 znalazło się na lotnej premii, a to oznacza, że do jednego z Was uśmiechnęło się szczęście w postaci voucheru do sieci sklepów Sportisimo. Tym razem nagroda trafiła do Alfreda Lottera. Voucher do odbioru w siedzibie redakcji, ul. Strzelnicza 28, Czeski Cieszyn. Gratulujemy!

PYTANIE NR 117

W 2022 roku została „Siatkarką Dwudziestolecia" Polskiej Ligi Siatkówki. Na zdjęciu jedna z najlepszych siatkarek „złotej" generacji, która w 2003 i 2005 roku sięgnęła po złote medale mistrzostw Europy, zaś w 2009 roku do kolekcji dołączyła też brąz w europejskim czempionacie w Polsce.

Na odpowiedzi czekamy do najbliższej niedzieli pod adresem e-mailowym: bittmar@glos.live. **(jb)**

Fot. ARC

INFORMATOR

Gra turystyczna zbliża się do finału

● Na poszczególnych „kopcach" należy szukać takich tabliczek, jak na zdjęciu.
Fot. ŁUKASZ KLIMANIEC

Już tylko do końca października dzieci i młodzież do lat 19 mogą uczestniczyć w zabawie turystycznej „Przez kopce", zorganizowanej przez PTTS „Beskid Śląski". 13 listopada odbędzie się w „Czytelni" w Wędryni „Wielki Finał" połączony z warsztatami.

– Będzie można zrobić karmnik dla ptaków, pomalować „kamyki szczęścia", ozdobić pierniczki, tworzyć ludziki z papieru lub drukować na drukarce 3D. Dla każdego będzie coś fajnego – zapowiada wiceprezes PTTS ds. turystyki Wanda Farnik.

Warsztaty będą trwały od godz. 15.00 do 17.00. Po ich zakończeniu odbędzie się losowanie zwycięzców zabawy w dwóch kategoriach: uczniowie klas 1-5 szkół podstawowych oraz uczniowie klas 6-9 SP i młodzież do lat 19.

Przypomnijmy, że gra polega na zdobywaniu beskidzkich szczytów. Uczestnicy robią sobie zdjęcia przy tabliczkach lokalizacyjnych i wysyłają je na e-mail: przez.kopce@seznam.cz. Do zdobycia są następujące góry: Girowa, Godula, Jaworowy, Kiczmol, Kozubowa, Łączka, Praszywa, Stożek, Wielki Połom i Wróżnia.

W „Wielkim Finale" i warsztatach może wziąć udział każdy, kto zdobędzie przynajmniej jeden „kopiec". Według danych na koniec września w zabawie uczestniczyło już przeszło 120 osób. Szczegóły i regulamin można znaleźć pod adresem: www.ptts-beskidslaski.cz/przez-kopce-2022. **(dc)**

GŁ-544

CO W TEATRZE

SCENA POLSKA – CZ. CIESZYN: Tajemniczy ogród (11, godz. 10.00); **SCENA BAJKA – CZ. CIESZYN**: Barvy/Barwy (11, godz. 10.00); ▲ Niesamowita wyprawa lewej skarpetki (11, godz. 9.00, 11.00); ▲ Hobbit (13, godz. 10.00); **SCENA CZESKA – TRZYNIEC**: Divá Bára (12, godz. 19.00).

CO W KINACH

JABŁONKÓW: Kurozając i zagadka chomika ciemności (11, godz. 18.00); **TRZYNIEC – Kosmos**: Buko (11, godz. 17.30); Událost (11, godz. 20.00); Spolu (12, godz. 17.30); Trzy tysiące lat tęsknoty (12, godz. 20.00); Nie martw się kochanie (13, godz. 10.00, 19.30); Cywilizacja (13, godz. 17.30); **CZ. CIESZYN – Central**: The Bad Guys (12, godz. 16.30); Królowa Wojownik (13, godz. 16.30); Běžná selhání (13, godz. 19.00); **KARWINA – Centrum**: Indián (11, godz. 17.30); Nie martw się kochanie (11, godz. 19.30); Hádkovi (12, godz. 15.00); Sing 2 (12, godz. 17.30); Banger (12, godz. 20.00); Podejrzana (13, godz. 18.00); **HAWIERZÓW – Centrum**: Princezna rebelka (11, 12, godz. 17.00); Alcarras (11, godz.18.00); Pracownik miesiąca (11, 12, godz. 19.30); Czarne okulary (12, godz. 18.00); Websterovi ve filmu (13, godz. 17.00); Bilet do raju (13, godz. 18.00); Nie! (13, godz. 19.30); **CIESZYN – Piast**: King: Mój przyjaciel lew (11, 12, godz. 15.00); Zołza (11, 12, godz. 17.15); IO (11, godz. 19.30).

CO NA ANTENIE

POLSKIE WIADOMOŚCI: ČT1 SM, niedziela, wiadomości regionalne od godz. 6.00; powtórka na antenie ČT2, niedziela od godz. 19.30.

POLSKIE AUDYCJE: po-pt: godz. 19.05 Ostrawa 107,3 MHz i Trzyniec 105,3 MHz.

RADIO KATOWICE: „U Polaków za Olzą" – niedz. godz. 13.05 na 103 FM. Archiwum audycji: radio.katowice.pl/Zaolzie.

CO W TERENIE

CZ. CIESZYN – W piątek 14. 10. odbędzie się spotkanie absolwentów czeskocieszyńskiej PSP roczniki ...2 i ...7. Zapraszam koleżanki i kolegów z klasy IXA (1972) na spotkanie w tym dniu o godz. 14.00 do River Bar nad Olzą, potem na godz. 17.00 pójdziemy do szkoły. O godz. 19.00 rozpoczyna się wspólna impreza na „Strzelnicy" (dla zainteresowanych). Ewa Sikora (Cymorek) tel. 608 949 670.

KARWINA – Oddział Literatury Polskiej Biblioteki Regionalnej zaprasza do udziału w spotkaniu z pisarzem Przemysławem Borkowskim. Impreza odbędzie się w piątek 14. 10. o godz. 16.30 w Salonie Literackim budynku biblioteki w Karwinie-Mizerowie. W programie m.in. promocja nowej książki autora pt. „Wieża strachu". Prosimy o rezerwację miejsc.

KNE – Zarząd Klubu Nauczycieli Emerytów w RC zaprasza na Spacer Jesienny, który odbędzie się w czwartek 13. 10. W programie ciekawe miejsca Jabłonkowa. Spotykamy się na dworcu kolejowym w Nawsiu o godz. 8.45. Przewidziany powrót około godz. 15.00.

MILIKÓW – Zapraszamy na kiermasz odzieży dziecięcej w sobotę 15. 10. w godz. 8.00-16.00 do sali gimnastycznej PSP w Milikowie. W sprzedaży ubrania jesienne oraz zimowe dla dzieci do lat 15. Odbiór w piątek 14. 10. w godz. 9.00-16.00, sprzedaż w sobotę 15. 10. w godz. 8.00-16.00, zwrot ubrań w niedzielę 16. 10. w godz. 11.00-12.00. Inf. Beata Bubikowa, tel. 777 835 980.

PTM – Zaprasza na spotkanie członków i sympatyków PTM 14. 10. o godz. 18.00 do Domu Rybnego w Kocobędzu-Podoborze. Wieczór z piosenkami Wojciecha Młynarskiego w wykonaniu Czesławy i Romualda Gąsiorów. Swój udział zgłaszajcie jak najszybciej (najpóźniej do 12. 10.), najlepiej e-mailem na adres: ptmrc@atlas.cz lub SMS-em pod numer 603 744 575. Państwa zgłoszenia bardzo ułatwią organizatorom odpowiednie przygotowanie tej imprezy.

PTTS „BŚ" – Zaprasza 12. 10. na kolejną wędrówkę po Cieszynie z Władysławem Żaganem. Temat: Śladami Piastów Cieszyńskich. Spotkamy się przed różowym jelonkiem na Wzgórzu Zamkowym w Cieszynie o godz. 9.30. Opłata za wykład wynosi 10 zł od osoby.

STOWARZYSZENIE ELEKTROTECHNIKÓW POLSKICH w RC (SEP) – Zaprasza na spotkanie, które odbędzie się w czwartek 13. 10. o godz. 15.30 w siedzibie Emtest s.r.o. w Czeskim Cieszynie, przy ul. Grabińskiej 1951/50c. W programie omówienie nowych rozporządzeń rządu dotyczących wydzielonych urządzeń elektrycznych i uprawnień do działalności w elektrotechnice.

TKK PTTK „Ondraszek" – Zaprasza członków i sympatyków na zakończenie sezonu rowerowego 2022. Zbiórka 16. 10 o godz. 9.15 na Placu Teatralnym w Cieszynie. Wyjazd na trasę o godz. 9.30. Wpisowe 7 zł. Metą rajdu będzie Akwen Ton w Goleszowie.

WYSTAWY

CZ. CIESZYN, KONGRES POLAKÓW, ul. Grabińska 458/33: do 18. 10. wystawy pt. „1. Drużyna Harcerska im. Tadeusza Rejtana w Orłowej" i „Adam Mickiewicz. Z myślą o Ojczyźnie". Czynne od wtorku do piątku w godz. 8.00-15.00.

CZ. CIESZYN, ZARZĄD GŁÓWNY PZKO, Strzelnicza 28, galeria w holu na parterze: do 21. 10. wystawa „Cieszyńska para książęca Albert Kazimierz i Maria Krystyna". Czynna w godzinach otwarcia budynku.

KARWINA-MIZERÓW, Biblioteka Regionalna, Centrum 2299: do 31. 10. wystawa pt. „Biblioteka – Jesteś w dobrych rękach. Czynna: w godzinach otwarcia budynku.

KARWINA-FRYSZTAT, Rynek Masaryka 9/7, Oddział Literatury Polskiej Biblioteki Regionalnej: do 31. 10. wystawa grafik Adama Czecha. Czynna w godzinach otwarcia placówki.

MUZEUM HUTY TRZYNIECKIEJ i MIASTA TRZYŃCA, Sala wystaw, Frýdecká 387: 14. 10. o godz. 15.30 wernisaż wystawy pt. „Fenomen Gorolskiego Święta" w ogrodzie muzeum. Czynna: wt-pt: w godz. 9.00-17.00, nie: w godz. 13.00-17.00.

▲ do 30. 10. wystawa pt. „Sportowe momenty w regionie Trzyńca I i II". Czynna: wt-pt: w godz. 9.00-17.00; nie: w godz. 13.00-17.00.

▲ **GALERIA PLENEROWA „WERK"**: do 31. 1. 2023 wystawa pt. „Werk, jak ho z ulice neuvidíte". Czynna: wt-pt: w godz. 9.00-17.00; nie: w godz. 13.00-17.00.

TEATR CIESZYŃSKI, Galeria teatralna, ul. Ostrawska 67, Cz. Cieszyn: do 16. 10. wystawa Petra Borečka pt. „Wariacje". Galeria otwarta w trakcie przedstawień TC i od poniedziałku do piątku w godz. 9.00-15.00 po zgłoszeniu na portierni.

CO ZA OLZĄ

COK, DOM NARODOWY, Miejska Galeria Sztuki Współczesnej 12, Rynek 12, Cieszyn: do 14. 10. wystawa pt. „Polska Karykatura Teatralna". Czynna w po-pt w godz. 8.00-18.00.

▲ **Galeria Ceglana**: do 31. 10. wystawa Elżbiety Kuraj pt. „Smalt – współczesna forma emalii artystycznej". Czynna w po-pt w godz. 8.00-18.00.

KSIĄŻNICA CIESZYŃSKA, Mennicza 46, Cieszyn: do 26. 11. wystawa pt. „Czucie i wiara". Czynna wt-pt: w godz. 8.00-18.00, so: w godz. 9.00-15.00.

WIEŻA PIASTOWSKA i ROTUNDA św. Mikołaja, Cieszyn: czynne codziennie w godz. 10.00-18.00.

„Głos" jest finansowany ze środków Ministerstwa Kultury RC, Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP, Konsulatu Generalnego RP w Ostrawie, a także z Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach konkursu „Polonia i Polacy za Granicą 2021" za pośrednictwem Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie" i Stowarzyszenia „Wspólnota Polska"

„Publikacja wyraża jedynie poglądy autora/ów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów".

Głos GAZETA POLAKÓW W REPUBLICE CZESKIEJ

Przy wsparciu finansowym Ministerstwa Kultury RC wydaje Kongres Polaków w RC, ul. Grabińska 33, 737 01 Czeski Cieszyn, IČO: 00535613, w wydawnictwie POL-PRESS, s.r.o. IČO: 26792575 • Adres: Redakcja „Głosu", ul. Strzelnicza 28, Czeski Cieszyn 737 01 • Redaktor naczelny: Tomasz Wolff, wolff@glos.live • Zastępca redaktora naczelnego, redaktor sportowy: Janusz Bittmar, bittmar@glos.live • Redaktorzy terenowi: Danuta Chlup, danuta.chlup@glos.live • Łukasz Klimaniec, klimaniec@glos.live • Szymon Brandys, brandys@glos.live • Fotoreporter: Norbert Dąbkowski, dabkowski@glos.live • Doradca ds. reklamy: Beata Schönwald, beata.schonwald@glos.live • Projekt makiety: Jacek Utko • Telefony: sekretariat/centrala 558 731 766, e-mail: info@glos.live • www.glos.live • Pismo wychodzi we wtorki i piątki • Dostawę prenumeratorom prowadzi Česká pošta, s.p., oddělení periodického tisku, Olšanská 38-9, 225 99 Praha 3. Zamówienia: www.periodik.cz, e-mail: postabo.prstc@cpost.cz • Reklamacje tel. 800 300 302 • Kolportaż: PNS, a.s. • Druk: CZECH PRINT CENTER a. s. Na Rovince 876, 720 00 Ostrava-Hrabová • Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Zastrzega sobie również prawo ich redagowania i skracania • Numer ewidencyjny Ministerstwa Kultury RC: MK ČR E 588, nr Indeksu 42501, ISSN 2570-8708.

„Głos" należy do Stowarzyszenia Dzienników Mniejszości Narodowych i Etnicznych Europy MIDAS

WSPOMNIENIA

Kto stracił, kogo kochał, wie,
ile smutku i żalu zostało w naszych sercach.

Dnia 8 października minęła trzynasta rocznica śmierci naszego Kochanego

śp. inż. BOGDANA KOTASA
z Ropicy

O chwilę wspomnień i modlitwę proszą rodzice i brat.
GŁ-605

Umarłych wieczność dotąd trwa,
dokąd pamięcią im się płaci…

Dziś, 11 października 2022, obchodziłby swoje 100. urodziny nasz Drogi

śp. WŁADYSŁAW MOLENDA
z Olbrachcic

Dnia 6 lutego 2023 minie 25. rocznica Jego śmierci.
Z szacunkiem i miłością wspominają córka i synowie z rodzinami.
GŁ-599

8 października obchodziłby 100. urodziny

śp. JAN PAWLAS
z Hawierzowa-Szumbarku

Przed 22 laty, w tym samym dniu, stanęła u wrót do wieczności Jego Żona

ZOFIA

Odeszli po to, by żyć na zawsze w pamięci i kochających sercach swoich dzieci, wnuków, prawnuków, krewnych i przyjaciół.
GŁ-604

Chociaż nie jesteś między nami,
w sercach żyjesz stale z nami.

Dnia 10 października minęła 15. bolesna rocznica śmierci Ukochanej Córki, Mamusi, Siostry i Babci

śp. JANKI RICHTROWEJ
z Czeskiego Cieszyna

Wszystkich, którzy Ją znali i kochali, o chwilę wspomnień i cichą modlitwę prosi mama z rodziną.
GŁ-562

NEKROLOGI

Odszedłeś cicho, bez słów pożegnania.
Tak jakbyś nie chciał swym odejściem smucić…
Tak jakbyś wierzył w godzinę rozstania,
że masz niebawem z dobrą wieścią wrócić.

W głębokim żalu pogrążeni zawiadamiamy wszystkich krewnych, przyjaciół i znajomych, że dnia 7 października 2022 zmarł w cichości w wieku niespełna 89 lat nasz Ukochany Mąż, Ojciec, Teść, Dziadek, Szwagier i Wujek

śp. STANISŁAW SIEDLOCZEK
emerytowany profesor Gimnazjum
zamieszkały w Łyżbicach -Wsi pod numerem 196

Pogrzeb Drogiego Zmarłego odbędzie się w poniedziałek 17. 10. 2022 o godzinie 14.00 z kościoła katolickiego w Trzyńcu.
W smutku pogrążona rodzina.
GŁ-606

Wyrazy głębokiego współczucia z powodu śmierci

śp. STANISŁAWA SIEDLOCZKA
emerytowanego nauczyciela Polskiego Gimnazjum

składają rodzinie Zmarłego dyrekcja, nauczyciele oraz uczniowie Polskiego Gimnazjum im. J. Słowackiego w Cz. Cieszynie.
GŁ-607

www.glos.live

PROGRAM TV

WTOREK 11 PAŹDZIERNIKA

TVC 1
5.59 Studio 6 **9.00** O krok od nieba (s.) **9.55** Chłopaki w akcji **10.25** Panoptikum miasta Pragi (film) **11.30** AZ kwiz **12.00** Południowe wiadomości **12.30** Sama w domu **14.00** Wszystko, co lubię **14.30** Hercule Poirot (s.) **15.25** Gdzie mieszkały księżniczki **15.45** O krok od nieba (s.) **16.40** Podróżomania **17.15** AZ kwiz **17.40** Czarne owce **18.00** Wiadomości regionalne **18.25** Gdzie jest mój dom? **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.10** Sklep ogrodniczy (s.) **22.00** Hercule Poirot (s.) **23.35** Komisarz Moulin (s.).

TVC 2
5.59 Dzień dobry **8.30** Kurort w ruchu **8.40** Cudowna planeta **9.35** Zaginione egipskie skarby **10.25** Duże maszyny **11.10** Z kucharzem dookoła świata **12.05** Nie poddawaj się plus **12.30** Nie poddawaj się **13.00** Przygody nauki i techniki **13.35** Czołgi w walce **14.30** Samoloty myśliwskie **15.15** Królestwo pustkowi **15.45** Park Narodowy Big Bend **16.30** W obcym ciele **17.10** Piękno północnej Europy **18.05** Odkrywanie świata **19.00** Na rowerze **19.10** Magazyn chrześcijański **19.50** Wiadomości w czeskim j. migowym **20.00** Last Vegas (film) **21.50** Oddajcie mój kraj **23.25** Apokalipsa: Hitler kieruje się na zachód **0.20** Fargo (s.).

NOVA
5.55 Śniadanie z TV Nova **8.45** Ulica (s.) **9.45** Spece (s.) **10.55** Pościg **12.00** Południowe wiadomości **12.30** Ubezpieczalnia Szczęście (s.) **13.40** Dr House (s.) **15.40** Zamieńmy się żonami **16.57** Popołudniowe wiadomości **17.30** Pościg **18.25** Ulica (s.) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.20** MasterChef Czechy **21.35** Pojedynek na talerzu **22.40** Weekend **23.35** Dr House (s.).

PRIMA
6.15 M.A.S.H. (s.) **7.00** Nowy dzień **8.15** M.A.S.H. (s.) **9.20** Pálava (s.) **10.30** Strażnik Teksasu (s.) **11.30** Rizzoli & Isles (s.) **12.30** Komisarz Rex (s.) **13.35** Agenci NCIS (s.) **14.40** Tak jest, szefie! **15.50** Policja w akcji **17.50** Nakryto do stołu! **18.55** Wiadomości, pogoda **19.55** Showtime **20.15** Zoo (s.) **21.35** 7 przypadków Honzy Dědka **22.45** Wóz albo przewóz **23.50** Tak jest, szefie! **0.55** Policja w akcji.

ŚRODA 12 PAŹDZIERNIKA

TVC 1
5.59 Studio 6 **9.00** O krok od nieba (s.) **10.05** Kamera na szlaku **10.35** Obiektyw **11.10** Dioptrie **11.30** AZ kwiz **12.00** Południowe wiadomości **12.30** Sama w domu **14.00** Cudowne zioła **14.30** Dylematy kucharza Svatopluka (s.) **15.45** O krok od nieba (s.) **16.45** Podróżomania **17.15** AZ kwiz **17.40** Czarne owce **18.00** Wiadomości regionalne **18.25** Gdzie jest mój dom? **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.10** Żandarmskie humoreski (s.) **21.40** 13. komnata Marcela Králowej **22.10** Ja, Mattoni (s.) **23.10** Maigret i noc na skrzyżowaniu (film) **0.40** Gdzie mieszkały księżniczki.

TVC 2
5.59 Dzień dobry **8.30** Zapachy serbskiej kuchni z Miroslavem Donutilem **9.00** Najwspanialsze dzieła ludzkich rąk **9.50** Park Narodowy Big Bend **10.35** Zwierzęta z kamerami **11.30** Japońskie miasta Kioto i Nara **12.20** Olbrzymie węzły transportowe **13.10** Dynastia Windsorów **13.55** Belgijka pod Řípem **14.25** Błękitna strefa długowieczności **15.20** Telewizyjny klub niesłyszących **15.50** Oddajcie mój kraj **17.20** Osiem dni, które stworzyły Rzym **18.05** Latarnie **18.15** Tajemnice migracji w naturze **19.10** Babel **19.50** Wiadomości w czeskim j. migowym **20.00** Kamera w podróży **21.00** Świat na talerzu **21.35** Bedeker **22.00** Jak się troszczyć o duszę **23.30** Moi bliscy **0.10** Balthazar (s.).

POLECAMY

● **Sklep ogrodniczy**
Wtorek 11 października, godz. 20.10
TVC 1

● **Czołgi w walce**
Wtorek 11 października, godz. 13.35
TVC 2

● **Dylematy kucharza Svatopluka**
Środa 12 października, godz. 14.30
TVC 1

● **Cosa Nostra**
Czwartek 13 października, godz. 16.30
TVC 2

CZWARTEK 13 PAŹDZIERNIKA

TVC 1
5.59 Studio 6 **9.00** O krok od nieba (s.) **10.05** Śladami gwiazd **10.35** Co umiały nasze babcie **11.05** Wszystko, co lubię **11.30** AZ kwiz **12.00** Południowe wiadomości **12.30** Sama w domu **14.00** Pieczenie na niedzielę **14.40** F.L. Věk (s.) **15.30** Wygrana **15.45** O krok od nieba (s.) **16.45** Wszystko, co lubię **17.15** AZ kwiz **17.40** Czarne owce **18.00** Wiadomości regionalne **18.25** Gdzie jest mój dom? **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.10** Inspektor Max (s.) **21.10** Wędrówki po Czechach przyszłości **21.35** Program dyskusyjny **22.35** Na tropie **23.00** Detektyw Endeavour Morse (s.) **0.40** AZ kwiz.

TVC 2
5.59 Dzień dobry **8.30** Znanie i nieznane historie czeskich zamków **8.55** Świat zwierząt **9.50** Odkrywanie świata **10.45** Błękitna strefa długowieczności **11.40** Samoloty myśliwskie **12.25** Śladami Emila Holuba **13.20** Rola psów w życiu człowieka **14.10** Cudowna planeta **15.05** Na grzyby **15.35** Pomagamy im przeżyć **16.00** Europa dziś **16.30** Cosa Nostra **17.30** Awanturnik **17.55** Morscy łowcy **18.45** Auto moto świat **19.15** Przez ucho igielne **19.50** Wiadomości w czeskim j. migowym **20.00** Z kucharzem dookoła świata **21.00** Zapachy serbskiej kuchni z Miroslavem Donutilem **21.30** Manu i Matěj podróżują do Apulii **22.00** De Gaulle (s.) **22.55** Besa (s.) **23.45** Queer.

NOVA
5.55 Śniadanie z TV Nova **8.50** Ulica (s.) **9.50** Pojedynek na talerzu **10.50** Pościg **12.00** Południowe wiadomości **12.30** Ubezpieczalnia Szczęście (s.) **13.40** Dr House (s.) **15.40** Zamieńmy się żonami **16.57** Popołudniowe wiadomości **17.30** Pościg **18.25** Ulica (s.) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.20** Pan Profesor (s.) **21.30** Comeback (s.) **22.45** Gwiezdne życie **23.20** Dr House (s.).

PRIMA
6.15 M.A.S.H. (s.) **7.00** Nowy dzień **8.15** M.A.S.H. (s.) **9.20** Gorzki świat (s.) **10.30** Strażnik Teksasu (s.) **11.30** Rizzoli & Isles (s.) **12.30** Komisarz Rex (s.) **13.35** Agenci NCIS (s.) **14.40** Tak jest, szefie! **15.50** Policja w akcji **17.50** Nakryto do stołu! **18.55** Wiadomości, pogoda **19.55** Showtime **20.15** Zoo (s.) **21.35** Incognito **23.50** Tak jest, szefie! **1.00** Policja w akcji.

POST SCRIPTUM

UŚMIECHNIJ SIĘ

ROZETKA

Rozwiązaniem dodatkowym jest dokończenie aforyzmu, którego autorem jest George Bernard Shaw (ur. 26 lipca 1856 w Dublinie, zm. 2 listopada 1950 w Ayot St Lawrence) – irlandzki dramaturg i prozaik, przedstawiciel dramatu realistycznego:
„Jak być mądrym?
Ukrywać swoją…”

1. pozycja ze zgiętymi kolanami (przestarzale)
2. „Czerwony jak…” – przebój zespołu Dżem
3. obręcze kół samochodowych
4. madagaskarskie zwierzę spokrewnione z małpą
5. srebrzystobiała kuleczka, ceniona przez jubilera
6. bezludna na oceanie
7. nocny bądź ostry w szpitalu
8. jesienna, drobna, fioletowa krzewina leśna
9. choroba zakaźna układu oddechowego
10. zioło pachnące mentolem
11. danie polskie z kapustą kiszoną, różnymi gatunkami mięs i przyprawami
12. dźwięk tłuczonego szkła
13. duża grecka wyspa z Knossos
14. lotniskowiec japoński z II wojny światowej

Wyrazy trudne lub mniej znane:
AKAGI, BRZĘK, WRZOS

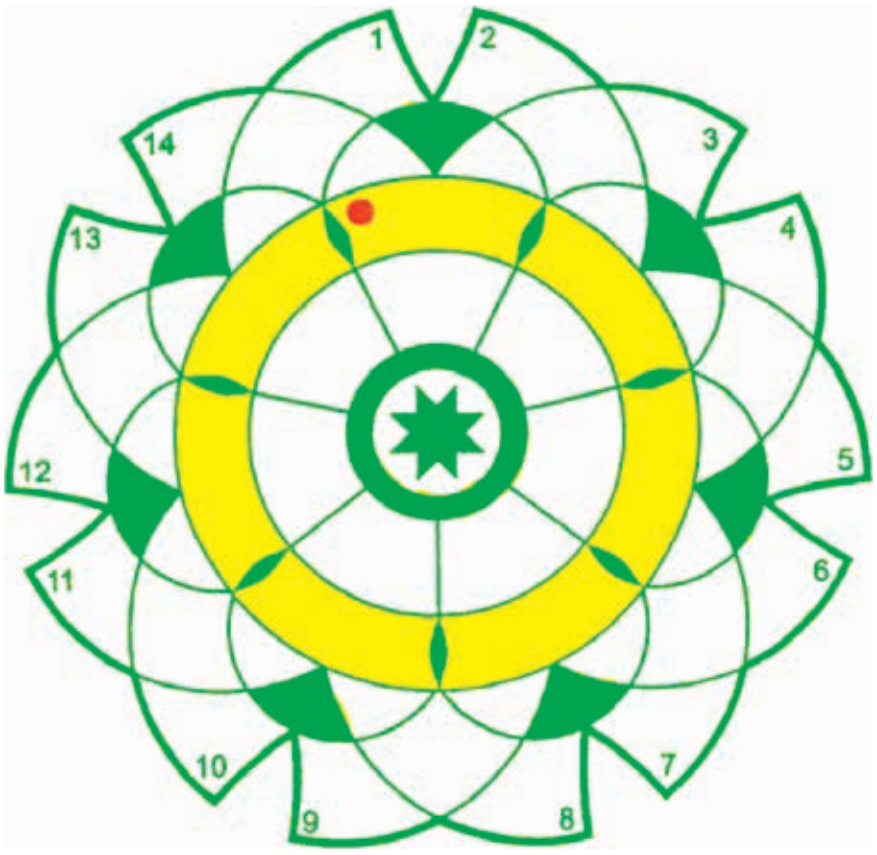

MINIKWADRAT MAGICZNY I

Pionowo i poziomo jednakowo:

1. ...w prawie, czyli brak przepisów
2. akapit, urywek tekstu
3. małe, plackowate skupiska traw, stokrotek lub osiedle w Szczyrku
4. bóg Nilu, pod postacią byka

Wyrazy trudne lub mniej znane:
APIS

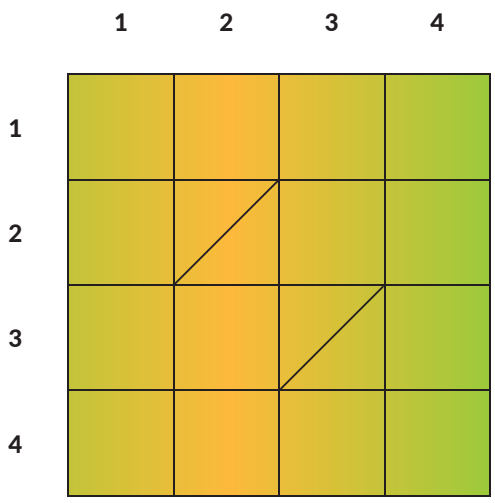

LOGOGRYF ŁUKOWATY

Rozwiązaniem jest dokończenie myśli, której autorem jest Karel Čapek (ur. 9 stycznia 1890 w Malych Svatoňovicach, zm. 25 grudnia 1938 w Pradze) – czeski pisarz, prozaik i dramaturg tworzący w XX wieku, jeden z pionierów fantastyki naukowej: „Na tym polega wartość życia, że płaci się za nie nawet…”

1.- 4. padać, mżyć, siąpić
3.- 6. detonacja, eksplozja ładunku lub erupcja wulkanu
5.- 8. marka szwedzkich ciężarówek i autobusów
7.- 10. działalność przedsiębiorcy, handel, interes
9.- 12. dobra opinia, pochlebny rozgłos
11.- 2. o mało co, prawie że, nieomal

Wyrazy trudne lub mniej znane:
OMALŻE

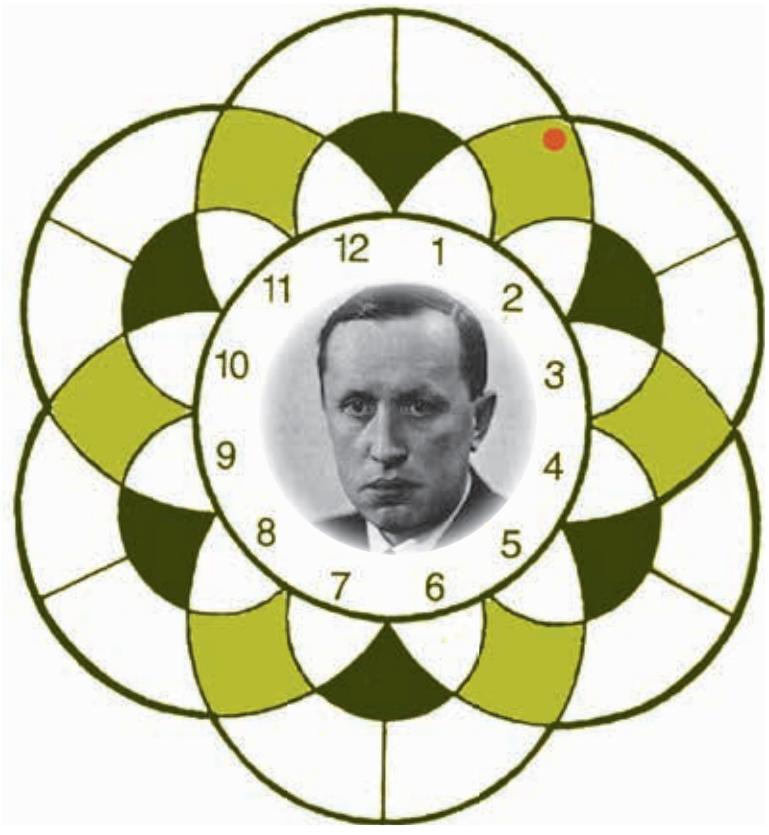

MINIKWADRAT MAGICZNY II

Pionowo i poziomo jednakowo:

1. graniczny, telefoniczny lub soli
2. część nogi między kolanem a stopą
3. rodzaj roślin z rodziny astrowatych
4. bitumiczna do krycia dachów lub przewodzi Smerfom

Wyrazy trudne lub mniej znane:
UKWAP

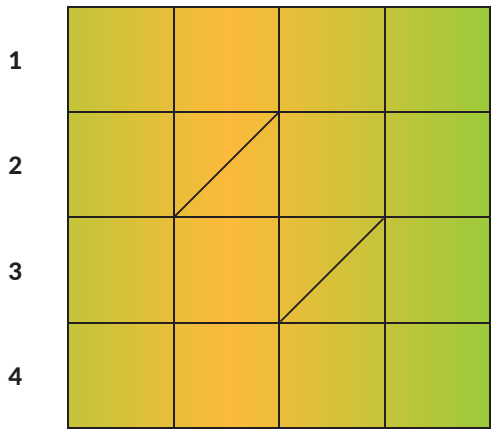

Wśród autorów poprawnych rozwiązań zostanie rozlosowana nagroda. Rozwiązania prosimy przysyłać na e-mail: info@glos.live. Termin ich nadsyłania upływa w piątek 21 października 2022 r. Nagrodę z 27 września otrzymuje **Romana Badura z Olbrachcic**. Autorem dzisiejszych łamigłówek jest Jan Kubiczek.

Rozwiązanie krzyżówki sylabowej z 27 września:
A. DROGA **B.** MOPSY/MARY **C.** NORA/BARBIE **D.** BATMAN
1. MONO **2.** DROPSY/RABAT **3.** GAMA/BARMAN **4.** RYBIE
Rozwiązanie minikwadratu I z 27 września:
1. STAL **2.** TONIE **3.** AISZA **4.** LEAR
Rozwiązanie minikwadratu II z 27 września:
1. FEST **2.** EDGAR **3.** SALWA **4.** TRAF
Rozwiązanie logogryfu łukowatego z 27 września: MEDYKA